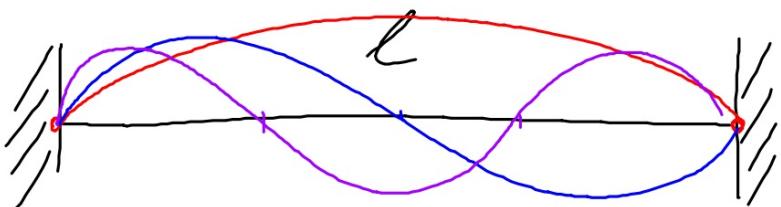

MECHANICKÉ VLNEM'

Chvění mechanických systémů

- aplikace stojatého zlomu'
- jednoduchý popis jednoduchých hmotných systémů
ONEZENÍ: tělesa, u nichž měříme
1. hmotnost (struny, opony, drážka, trubice, ...)
- musíme si vědomit, kde je těleso nepružné a
kde lze KNITNA a UZEL stojatého

a) čelo so uporninou na 2 koncích
 (struna, ...)

$$\ell = \frac{\lambda_1}{2} = \frac{\pi T_1}{2f_1} = \frac{\pi}{2f_1} \Rightarrow f_1 = \frac{\pi}{2\ell} \dots \text{ZAKLADNÍ FRECE}$$

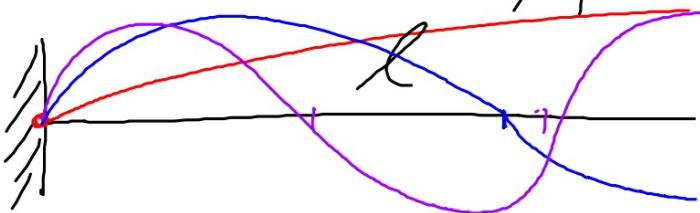
$$\ell = \lambda_2 = \frac{\pi}{f_2} \Rightarrow f_2 = \frac{\pi}{\ell}$$

$$\ell = \frac{3}{2} \lambda_3 = \frac{3\pi}{2f_3} \Rightarrow f_3 = \frac{3\pi}{2\ell}$$

:

} VYSSÍ HARMONICKÉ FRECE
 (~ tvaru svílnu)

b) Jēloso upuruņeme' ma 1 konci'
(ormīma' diļķīka, pīstīg, ...)

$$\ell = \frac{\lambda_1}{4} = \frac{v}{4f_1} \Rightarrow f_1 = \frac{N}{4\ell} \quad \dots \text{ZĀKLĀDĀM! FRCE}$$

$$\ell = \frac{3}{4}\lambda_2 = \frac{3v}{4f_2} \Rightarrow f_2 = \frac{3N}{4\ell} \quad \text{VYŠO! HARMONIČKE!}$$

$$\ell = \frac{5}{4}\lambda_3 = \frac{5v}{4f_3} \Rightarrow f_3 = \frac{5N}{4\ell} \quad \text{FRCE}$$

:

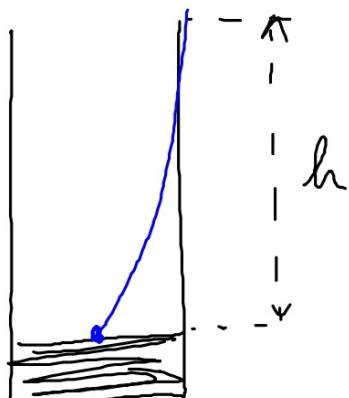
Jakou je výška vrchního sloupce v
odměrnické vakuu, aby v něm rezonanční
frekvence ladícího sfreku 440 Hz ?

$$f = 440\text{ Hz}$$

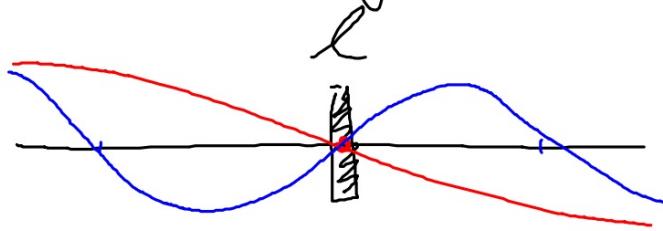
$$\frac{v = 340\text{ m}\cdot\text{s}^{-1}}{h = ?}$$

$$h = \frac{\lambda}{4} = \frac{v}{4f}$$

$$h = \frac{340}{2 \cdot 4 \cdot 440} \text{ m} \doteq 0,2\text{ m}$$

c) děle se upomínáme' na prostřídel
(osměna' lyží, okrovina' půstala, ...)

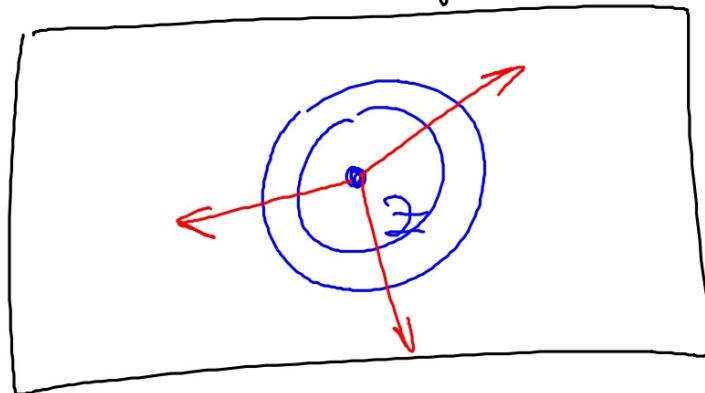
$$l = \frac{\lambda_1}{2} = \frac{v}{2f_1} \Rightarrow f_1 = \frac{v}{2l}$$

$$l = \frac{3}{2}\lambda_2 = \frac{3v}{2f_2} \Rightarrow f_2 = \frac{3v}{2l}$$

.

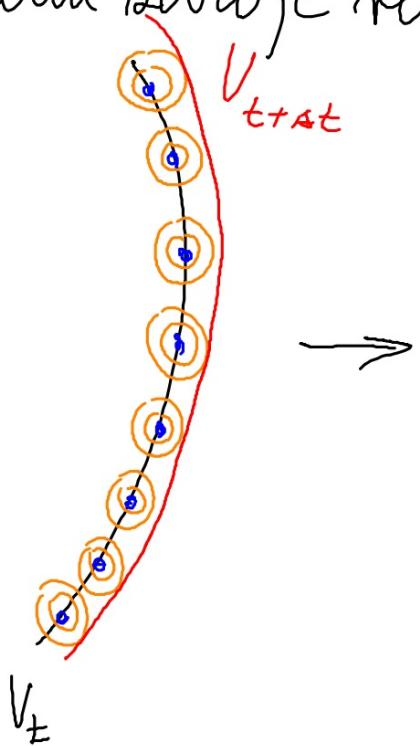
Huygenův princip

→ prvním případě: pro 120 Hz opakované
přestřely - prostředí, které má
ve všech směrech stejnou rychlosť
(shok deprostřed zjednoduška)

- VLNOPLCHA - mož' ma bude
literálne (kuriťaj) se stejnen faktu a literá
jím se jen nědaleko od zdroje němu'
- ↗ PAPRSEK - užívá směr světla vlny
ze zdroje
- vlnoplocha : standardné KULOMA'
ne velké vzdálenosti od zdroje lze
na malém místě porovnat se ROVINOU

Huygenův princip: popisuje síňem vln, amží formu následující
podle něj se vlny rozprostírají

$$\frac{V_t - \text{dáno}}{V_{t+\Delta t}} = ?$$

body $\frac{V_t}{V_{t+\Delta t}} \sim \frac{\text{zdroje}}{\text{distance vlny}}$

to s ohledem na dobu

$$\underline{\Delta t}$$

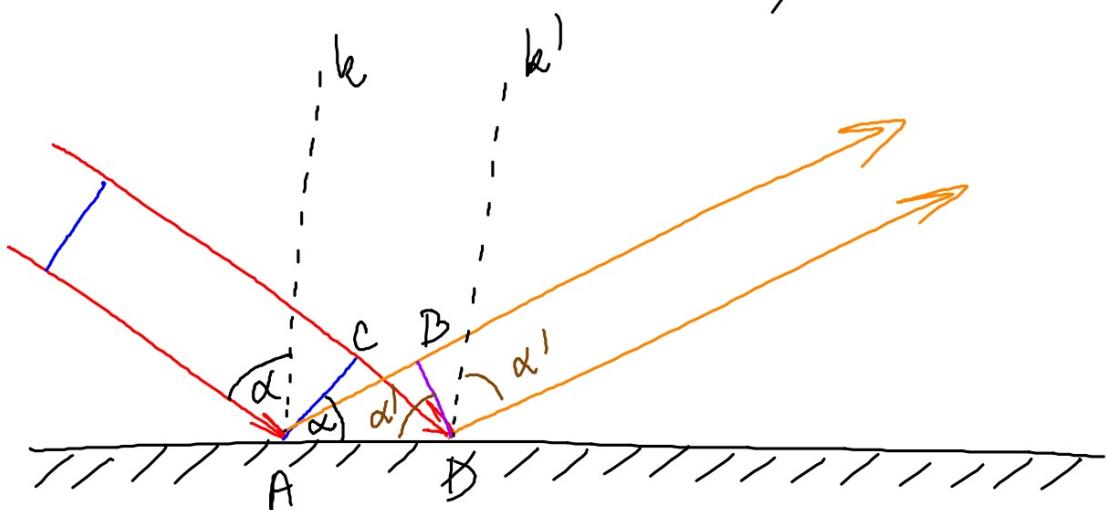
$\frac{V_{t+\Delta t} - \text{nast}\bar{o}'}{\Delta t}$ obalila
distance mezi

✓ mechanice ne přilis zásadní (na
nivoní SS), ale DLEZITÉ pro
OPTIKU

prima aplikace: odraz vlnění'
lom vlnění'
obj vlnění'

Odras vlnění

másta' rá! při dopadu vlnění na prekážku
(rozhraní 2 prostředků)

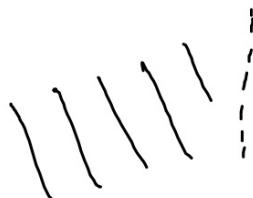
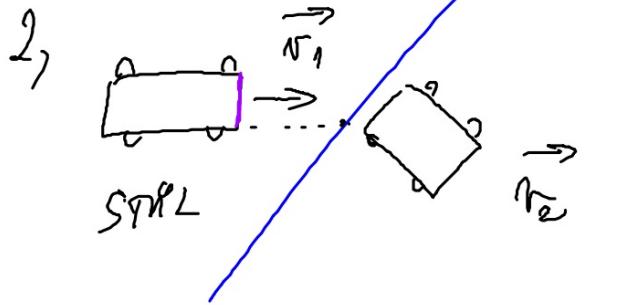

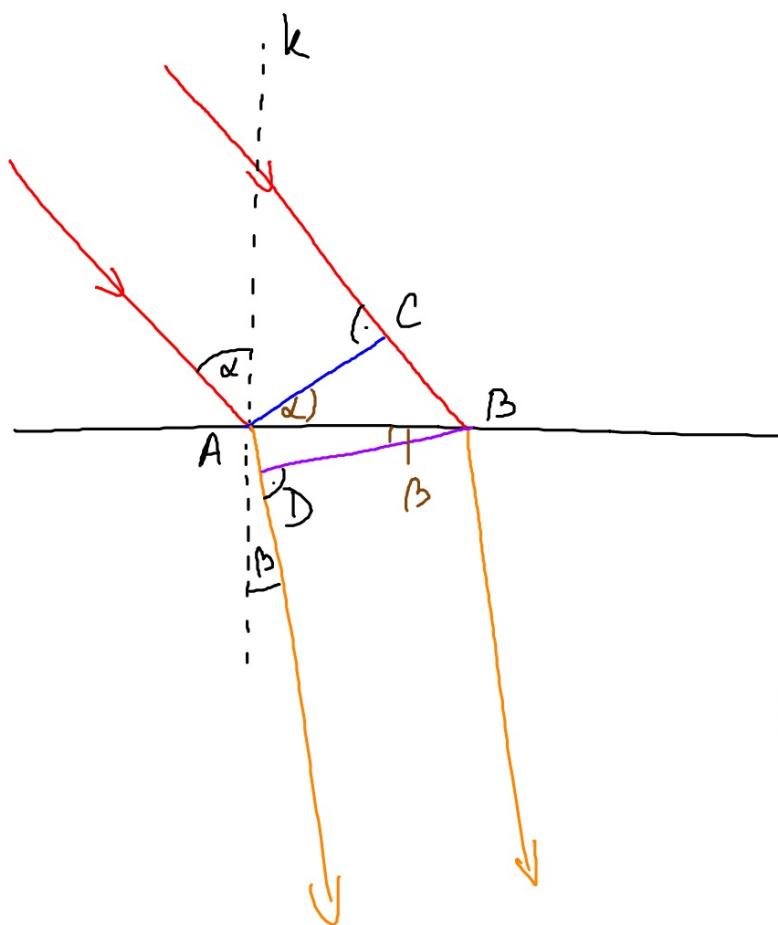
$$\angle_{AB} = \angle_{CD} \Leftrightarrow \begin{matrix} \text{společný} \\ \triangle ADB \cong \triangle DAC \end{matrix} \Rightarrow \boxed{\alpha = \alpha'}$$

Lom vlnění

matařka (práce) dojdou vlnění na
rozhraní 2 prostředků, kterými vlnění
může procházet

představa:

společna' AB

a

$$\vec{n}_1 \quad t_{AD} = t_{CB} \quad (1)$$

$$\vec{n}_2 \quad |AD| = |AB| \sin \beta \\ |CB| = |AB| \sin \alpha$$

$$(1): \frac{|AD|}{n_2} = \frac{|CB|}{n_1}$$

$$\cancel{\frac{|AB| \sin \beta}{n_2}} = \cancel{\frac{|AB| \sin \alpha}{n_1}}$$

$$\boxed{\frac{\sin \beta}{\sin \alpha} = \frac{n_1}{n_2}}$$

$$\underline{\alpha > \beta} \Leftrightarrow \sin \alpha > \sin \beta \Leftrightarrow \underline{n_1 > n_2}$$
$$(\alpha, \beta \in (0^\circ; 90^\circ))$$

LON KE KOLHICE

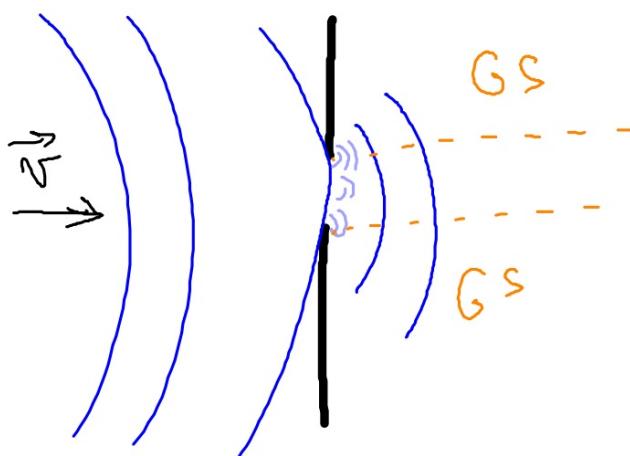
$$\alpha < \beta \Leftrightarrow \sin \alpha < \sin \beta \Leftrightarrow \underline{n_1 < n_2}$$

LON OD KOLHICE

Oby vlnění

masta'va'; dospej'e-li vlnění k pekáči
s otvorem o velikosti d ; $d \sim \lambda$

důsledek: vlnění se (dle Huygenson principu)
stín i do oblasti GEHENRICKEHO STÍNU

ZVUKOVÉ VLNENÍ

Základní pojmy

vládnosti, silení a interakci vln s objektem
studuje AKUSTIKA

základny:

- FYZIOLOGICKÁ - sluch, hlas
- HUDEBNÍ - zvuk a hudební
- ELEKTROAKUSTIKA - přeměna zvuku $\Rightarrow$ el. signál
- STAVEBNÍ - silení vln u sálech, místnostech, ...

Rovnky - podle "mechanické" vlnění
S frekvencemi (16; 16 000) Hz

- $f < 16 \text{ Hz}$ ... infravlny
- $f > 16 \text{ kHz}$ ... ultravlny

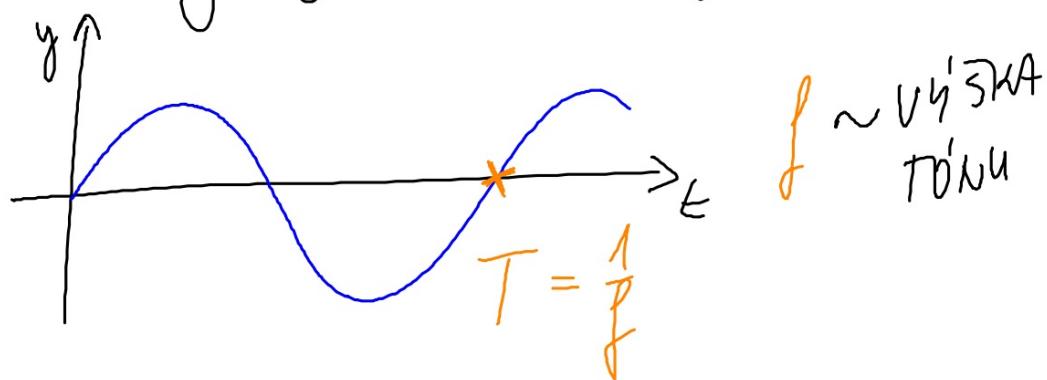
šíření zvuku:

- ZDROJ
- PRUŽNÝ Hmotné prostředí
- PŘIJÍMAC

Délka vlny

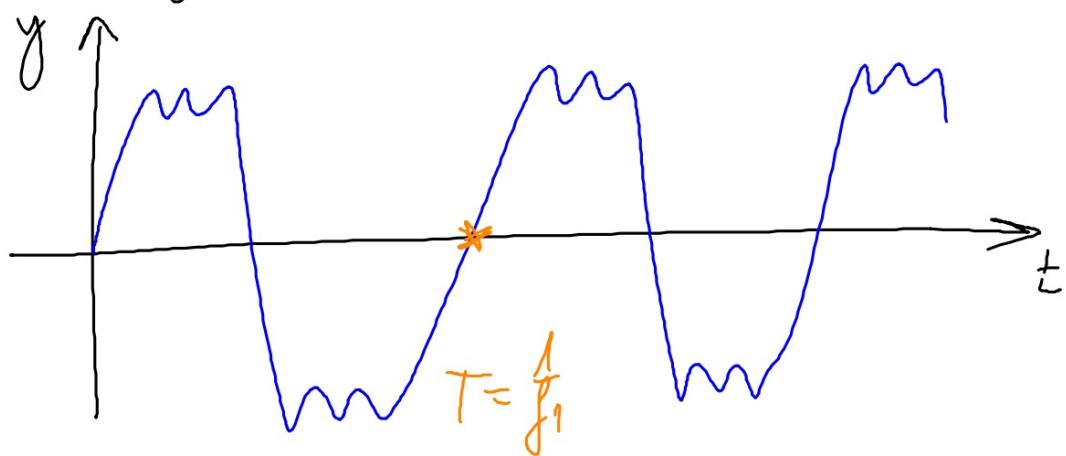
- HUKY, ŠUMY, ... - NEPERIODICKÝ PRŮBĚH
- TÓNY - PERIODICKÝ PRŮBĚH

- JEDNODUCHÉ - sinuální průběh
 $y = y_m \sin \omega t = y_m \sin(2\pi f t)$

- SLOŽENÉ - periodické, ale ne súmoy

$$\begin{aligned}
 (2) \quad y &= y_{m_1} \sin \omega_1 t + y_{m_2} \sin \omega_2 t + \\
 &\quad + y_{m_3} \sin \omega_3 t + \dots = \\
 &= y_{m_1} \sin(2\pi f_1 t) + y_{m_2} \sin(2\pi f_2 t) + y_{m_3} \sin(2\pi f_3 t) + \dots
 \end{aligned}$$

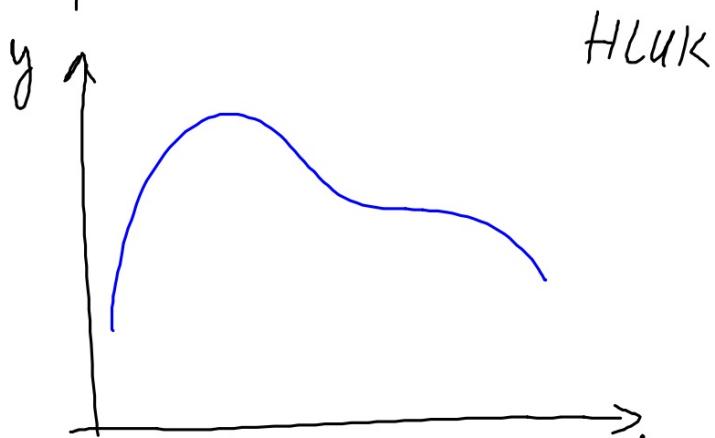
$f_1 \sim$ VÍZLA TÖNN

$f_2, f_3, \dots \sim$ BARNA TÖNN („kudrlny graf“)

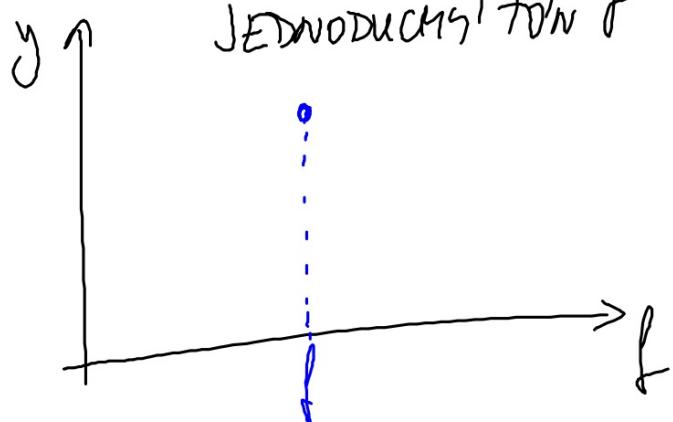
(2) FOURIERŮV ROZVOJ DANE'PERIODICKÉ FCE
(RADA, TRANSFORMACE)

relativní koef.: možt' $y_{m1}, y_{m2}, \dots$

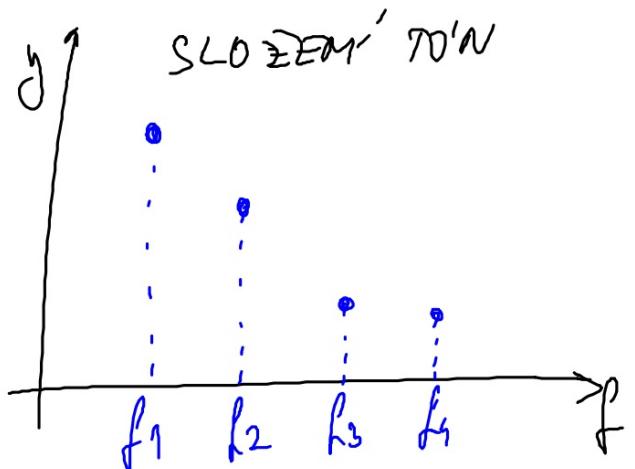
Spektre Röntgen

HLUK

JEDNOUCHY TOV f

Rychlost růvku

- ve vodách
- závisí na lepkotě, tlaku, mořství, ...
„průměrná hodnota“ za bezvlnky podzemních:

$$\underline{N \doteq 340 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}}$$

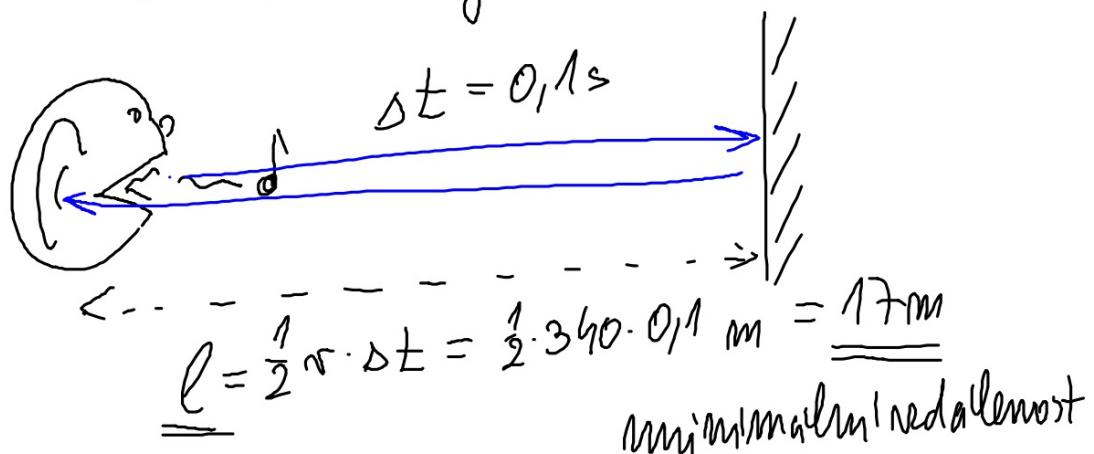
důsledek: ozámen
„lidový“ výpočet růvkového bonitu

a) Ozvěna

odraz zvonku od maximální vzdálosti
1 slabice = ozvěna

$$\circ t_{\text{zvukový, 1 slabice}} \sim 0,7 \text{ s}$$

$$\circ t_{\text{zvukový, 2 zvony}} \sim 0,1 \text{ s}$$

b) „Lidový” ujet

- spozítej selundy měsičeského a kroměřížského

- upolíl 3 a má řadu vzdáleností brouky od
mařík

$$\underline{\text{---}} : t_{\text{zmrk}} \gg t_{\text{smrk}} \quad \left(\leq \frac{N_{\text{zmrk}}}{N_{\text{smrk}}} \sim 10^{-6} \right)$$

$$\text{---} \quad l = t_{\text{zmrk}} \cdot N_{\text{zmrk}} = t_{\text{zmrk}} \cdot 340 \frac{\text{m}}{\text{s}} \doteq t_{\text{zmrk}} \cdot \frac{1}{3} \text{ km} \cdot \text{s}^{-1}$$

Vlastnosti zvuku

1) Výška

- ma'soujstven n TUDU
- je dala ZAKLADMÍ FRU' formu

pro mnoho' obor existuje mnoho' REFERENCI'

HODNOTY:

- HUDA ... $f = 440\text{Hz}$ (komorní a)
- TECHNIKA ... $f = 1\text{kHz}$

2) Barwa

- dama mi'tonnosh' myso'ch harmonidz'ch
fre' n dane'm tohuu
- myso' harmoniche' fre ~ tra m'a'strog
material -||-
velikost --||--
ap'sob rozverniciu'

3, Intensita a pladíma i měření svrchní „hlavnost“

intensita svrchní: $I = \frac{P}{S}$; $[I] = \text{W} \cdot \text{m}^{-2}$

P - akustický proud

S - obsah plochy, na m^2 svrchní dozvadá

exp 12 průkrového hovoru (vzdálost ucha):

- PRAHA SYSEN - nejmížší intenzita, kterou milo zaznamená: $I_0 = 10^{-12} \text{ W} \cdot \text{m}^{-2}$

- PRAHA BOLES - nejvyšší intenzita, kterou milo poslyze svrchní arachidové: $I_B = 1 \text{ W} \cdot \text{m}^{-2} = 10^{10} \text{ W} \cdot \text{m}^{-2}$

12 rādiu¹⁰ v podílu intenzity, kdežot
dokáží učivo spracovat

resen': píve'st na LOGARITMICKOU

skal'ku, protože:

- o je to multiplikativní (místo 12 rādiu jen 1-2)
- o odpovídá minimální číslové hodnotě

hladíma intenzity zvuku:

$$L = 10 \log \frac{I}{I_0} ; [L] = dB$$

(decibel)

| - intenzita zvuku, jehož hladíma podstávka

Somm's logarithmickým zákonem
mejších podnetů, což popisuje
WEBER-FECHNERŮV PSYCHOFYZIKÁM'
ZP'KON

Mění-li se fyzikální podněty fyzikální
na lidské smysly GEOMETRICKOU RADOU,
máme ježich aritmetickou ARITMETICKU
RADĘ.

$$\underline{\_} : a; 3a; 9a; 27a; 81a; \dots$$

$$\underline{m} : b; b+5; b+10; b+15; b+20; \dots$$

důsledek: mění-li sonární zdroje o intenzitách $I_1, I_2, \dots, I_m$,
je celková mědička intenzity: $L = 10 \log \frac{I_1 + I_2 + \dots + I_m}{I_0}$

Jak se změní tláčidla intenzity,
když tláčka intenzita zvýší na dvojnásobek?

$$\frac{I_2 = 2I_1}{\Delta L = ?}$$

$$\left. \begin{array}{l} L_1 = 10 \log \frac{I_1}{I_0} \\ L_2 = 10 \log \frac{I_2}{I_0} \end{array} \right\} \underline{\Delta L = L_2 - L_1 = 10 \left(\log \frac{I_2}{I_0} - \log \frac{I_1}{I_0} \right)} =$$

$$= 10 \log \frac{\frac{I_2}{I_0}}{\frac{I_1}{I_0}} = 10 \log \frac{I_2}{I_1} =$$

$$= 10 \log 2 \text{ dB} \stackrel{\approx}{=} \underline{3 \text{ dB}}$$

DODATKY

Dopplerův zákon

Nemikal po měření frekvence sdružené svaly, který se může pozorovateli pohybovat

Δf_p - velikost rozdílu frekvenc pohybu pozorovatele

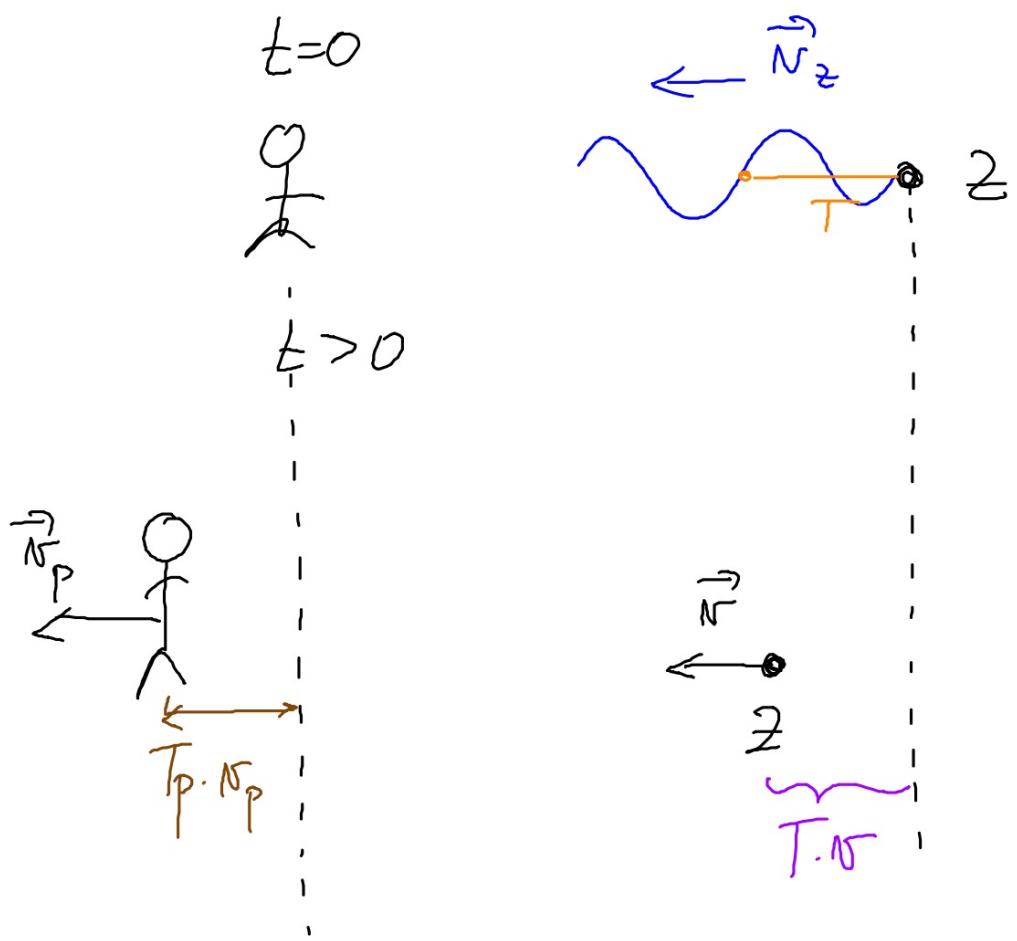
Δf - velikost Δf_p - Δf - pozorovatele

Δf_2 - - Δf - svalů ve množství

T - perioda svalů měřená na sdruženém

pozorovatele

T_p - - Δf -

tedky $N_p = N = 0$, pak $T_p = T$

při $N_p \neq 0 \wedge N \neq 0$ se doba mezi 2 posobějdoucimi maximy zvýší:

- akorád' díl' počtu ZDROJE o $\frac{T_N}{N_2}$

- poslouží díl' počtu PONUZE

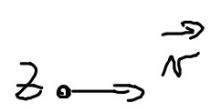
$$\sigma \frac{T_p N_p}{N_2}$$

$$T_p = T - \frac{T_N}{N_2} + \frac{T_p N_p}{N_2}$$

$$T_p(N_2 - N_p) = T(N_2 - N)$$

$$T_p = T - \frac{N_2 - N}{N_2 - N_p}$$

$$f_p = f \frac{N_2 - N_p}{N_2 - N}$$

$$f_p = f \frac{N_2 - N_p}{N_2 + N}$$

Fourierova transformace

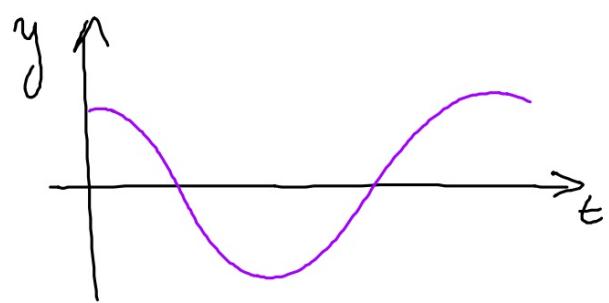
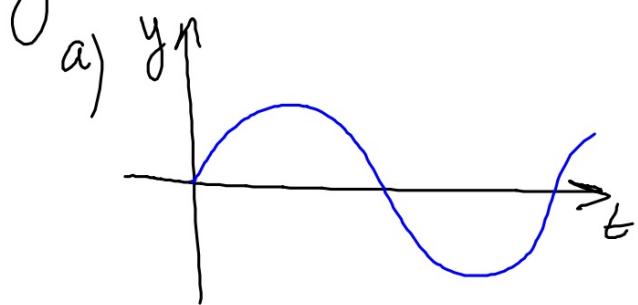
čil: mohou být PERIODICKOU fcti $f(t)$

rozvojem

$$(3) \quad f(t) = a_0 + a_1 \cos \omega t + a_2 \cos(2\omega t) + a_3 \cos(3\omega t) + \\ + \dots + b_1 \sin \omega t + b_2 \sin(2\omega t) + b_3 \sin(3\omega t) + \dots$$

problem: nalezení $a_0, a_1, a_2, \dots, b_1, b_2, b_3, \dots \in \mathbb{R}$

geometrije:

srednja hodnota (prijemna hodnota) za 1 PERIODU
je 0

$$\sin \alpha + \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha+\beta}{2} \cdot \cos \frac{\alpha-\beta}{2}$$

SUBSTITUTE: $x = \frac{\alpha+\beta}{2}$
 $y = \frac{\alpha-\beta}{2}$

$$x+y = \alpha$$

$$x-y = \beta$$

$$\Rightarrow \sin x \cdot \cos y = \frac{1}{2} (\sin(x+y) + \sin(x-y))$$

$$\cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{\alpha-\beta}{2} \cdot \cos \frac{\alpha+\beta}{2}$$

$$\Rightarrow \cos x \cdot \cos y = \frac{1}{2} (\cos(x-y) + \cos(x+y))$$

Odrození koeficientů:

následující pomocné srovnání hodnot:

- srovnání hodnot $\cos(n\omega t) \neq 0$
- — , — $\sin(n\omega t) \neq 0$

$\Rightarrow$ srovnání hodnoty $f(t)$ je norma a_0

$$\overline{f(t)} = \frac{1}{T} \int_0^T f(t) dt = a_0$$

Pro reprezentaci souboru koeficientu sú využívané
 Fourier trik: $(3) \int_0^T \cos(3\omega t)$

$$\boxed{t \in \{1, 2, 3, \dots\}}$$

$$\begin{aligned}
 f(t) \cos(3\omega t) &= a_0 \cos(3\omega t) + a_1 \cos(\omega t) \cos(3\omega t) + \\
 &+ a_2 \cos(2\omega t) \cos(3\omega t) + a_3 \cos(3\omega t) \cdot \cos(3\omega t) + \\
 &+ \dots + b_2 \sin(2\omega t) \cdot \cos(3\omega t) + b_3 \sin(3\omega t) \cdot \cos(3\omega t) + \\
 &= a_0 \cos(3\omega t) + a_1 \frac{1}{2} (\cos(4\omega t) + \cos(2\omega t)) + \\
 &+ a_2 \frac{1}{2} (\cos(5\omega t) + \cos(\omega t)) + a_3 \frac{1}{2} (\cos(6\omega t) + \cos(0)) + \\
 &+ \dots b_2 \frac{1}{2} (\sin(5\omega t) - \sin(\omega t)) + b_3 \frac{1}{2} (\sin(6\omega t) + \sin(0)) + \dots
 \end{aligned}$$

skřední hodnota:

$$\frac{1}{T} \int_0^T f(t) \cos(3\omega t) dt = \frac{1}{2} a_3 (0+1)$$
$$a_3 = \frac{2}{T} \int_0^T f(t) \cos(3\omega t) dt$$

obecně: $a_m = \frac{2}{T} \int_0^T f(t) \cos(m\omega t) dt$; $m=1, 2, \dots$

matematicky: $m \rightarrow \infty$

Fyzikálně: $\underbrace{N}$ všemí relke'

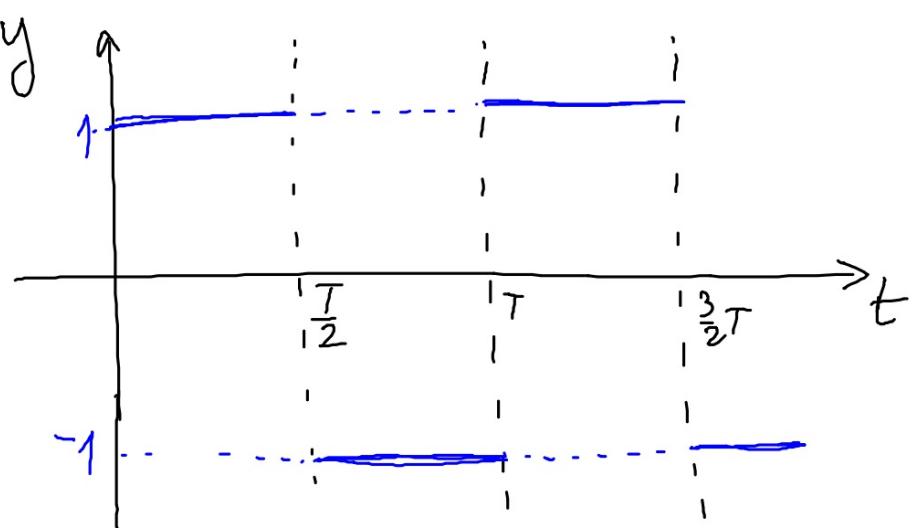
analogicky: $b_m = \frac{2}{T} \int_0^T f(t) \sin(m\omega t) dt$

~ matematicky jde o a_m, b_m

Konkurenční užití: období 'čišťení' působení

$$f(t) = 1 \quad ; \quad t \in \left(kT; (2k+1)\frac{T}{2} \right)$$

$$f(t) = -1 \quad ; \quad t \in \left((2k+1)\frac{T}{2}; (k+1)T \right); \quad k \in \mathbb{N}_0$$

$$\begin{aligned}
 a_m &= \frac{2}{T} \int_0^T f(t) \cos(m\omega t) dt = \\
 &= \frac{2}{T} \left(\int_0^{\frac{T}{2}} 1 \cdot \cos(m\omega t) dt + \int_{\frac{T}{2}}^T (-1) \cos(m\omega t) dt \right) = \\
 &= \frac{2}{T m \omega} \left(\left[\sin(m\omega t) \right]_0^{\frac{T}{2}} - \left[\sin(m\omega t) \right]_{\frac{T}{2}}^T \right) = \\
 &= \cancel{\frac{2}{T m \frac{2\pi}{T}}} \left(\sin\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot \frac{T}{2}\right) - \sin\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot 0\right) - \right. \\
 &\quad \left. - \sin\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot T\right) + \sin\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot \frac{T}{2}\right) \right) = \\
 &= \frac{1}{m\pi} (0 - 0 - 0 + 0) = 0 \quad a_b = \frac{a_m}{2} = 0
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
b_m &= \frac{2}{T} \int_0^T f(t) \sin(m\omega t) dt = \\
&= \frac{2}{T} \left(\int_0^{\frac{T}{2}} 1 \cdot \sin(m\omega t) dt + \int_{\frac{T}{2}}^T (-1) \cdot \sin(m\omega t) dt \right) = \\
&= \frac{2}{T m \omega} \left(\left[-\cos(m\omega t) \right]_0^{\frac{T}{2}} - \left[-\cos(m\omega t) \right]_{\frac{T}{2}}^T \right) = \\
&= \frac{-2}{T \cdot m \frac{2\pi}{T}} \left(\cos\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot \frac{T}{2}\right) - \cos\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot 0\right) - \cos\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot T\right) \right. \\
&\quad \left. + \cos\left(m \frac{2\pi}{T} \cdot \frac{T}{2}\right) \right) = \\
&= \frac{-1}{m\pi} \left(2 \cos(m\pi) - 1 - 1 \right) = \underline{\frac{-2}{m\pi} (\cos(m\pi) - 1)}
\end{aligned}$$

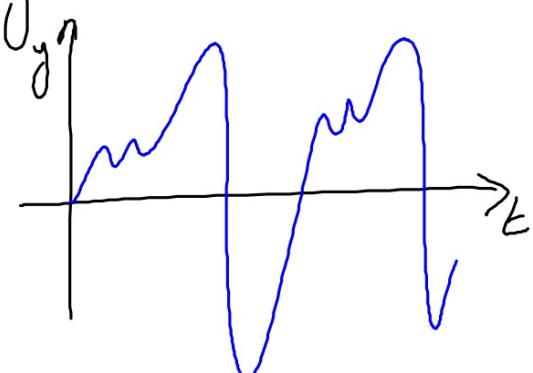
$$\begin{aligned}
 f(t) &= \sum_{m=1}^{\infty} \left(\frac{2(1-\cos(m\pi))}{m\pi} \cdot \sin(m\omega t) \right) = \\
 &= \frac{2}{\pi} \left(\frac{2}{1} \sin(\omega t) + \frac{2 \cdot 0}{2} \sin(2\omega t) + \right. \\
 &\quad \left. + \frac{2}{3} \sin(3\omega t) + \dots \right) = \\
 &= \frac{4}{\pi} \left(\sin(\omega t) + \frac{\sin(3\omega t)}{3} + \frac{\sin(5\omega t)}{5} + \dots \right) \\
 &= \overline{\frac{4}{\pi} \sum_{m=1}^{\infty} \frac{\sin((2m-1)\omega t)}{2m-1}}
 \end{aligned}$$

Analyza lidskejho hlasu

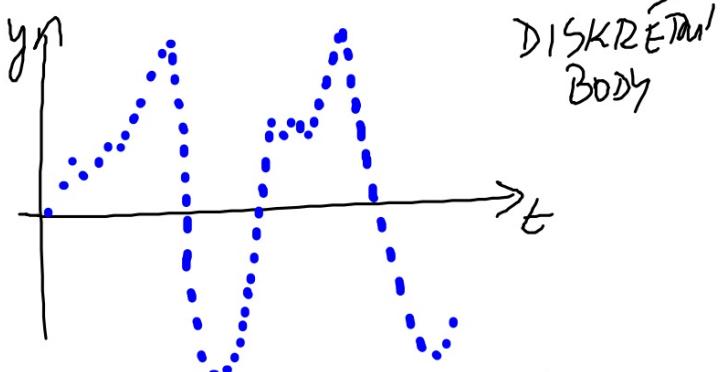
postup:

- reálnam hlas
- otevřit ten reálnam

Fyzika

TECHNIKA ($\sim$ reálnam)

mohou nejsít DISKRETMÍ FT

OPTIKA

ZÁKLADMÍ POJMY

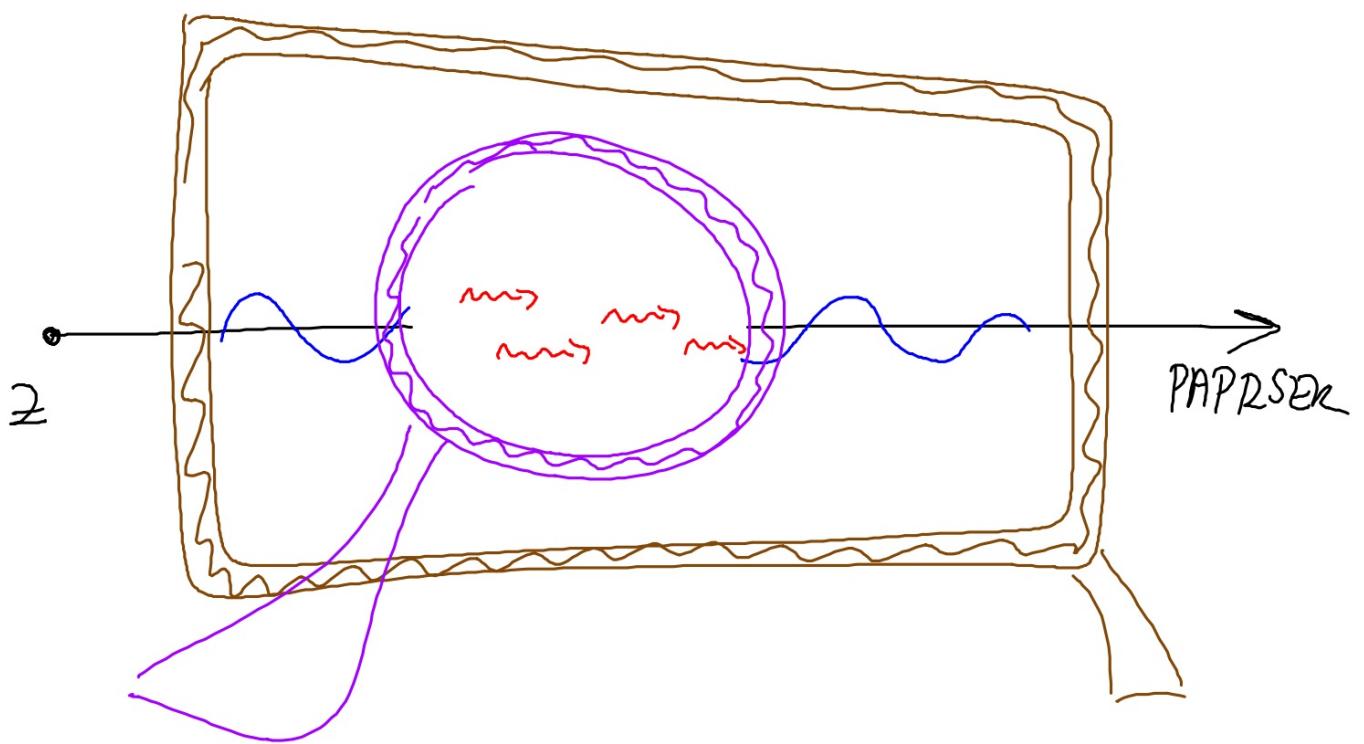
Světlo

Optika - nauka (část fyziky) věnující se světlu

Světlo - průměrný vlnový soubor vlnových délek
v intervalu (400, 800) nm

na světlo lze mahlit 3 způsoby:

- paprsek - paprsková (geometrická)
optika
  - jenž: norme $\gg 2$
  - odraz, lom světla
- vlna - vlnová optika
  - jenž: norme ≈ 2
  - interference, ohýb, polarizace
- foton - kvantová optika
  - fotoelektrický jen

ve vacuum (a prob'zme i'mmaudiu):

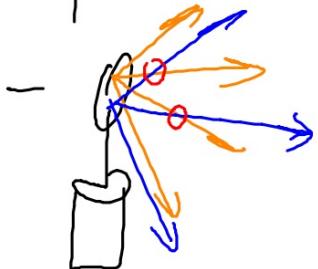
$$\underline{c = 3 \cdot 10^8 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}}$$

Interakce světla s prostředím

- průchod - čísla procentuální
- rozptyl - mimo svítícího, na nichž se světlo rozptyluje (vod + mléko, voda + vzduch, ...)
- absorce - pomocí FILTRU
- odraz - zrcadlo

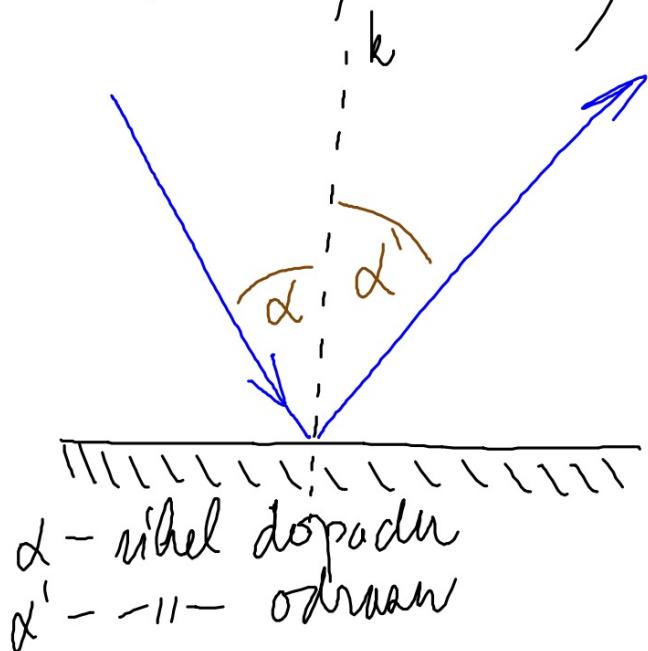

Ajednodusen' :

- homogenen' prostredi' — možnost' brehla
  - izotropni — „ —
  - BODOM' ZDROJ SNETKA ($\sim$ sníh/led/kostky/lod)
  - princip mezikřídelnosti chvění paprsků
    - lze filtrace a měnit směr chvění paprsků, možnost' záblesků, "zvorkem"
-
o mic se nestane

Odrážení světla

nastává na rozhrani 2 prostředí
a může mít minimální průniky OPTICKÉ
(šíře a délka vlny)

Zákon odrážení:

$$\underline{\alpha' = \alpha}$$

a sonární dopadující
pásky, odrážejí pásky
a kulička dopadnou lesy,
NE 1 ROVINE

Lom světla

má stáříva' ma rozhram' 2 optický
prostředí'; ta jsou charakterizována
INDEXEM LOMU

(ABSOLOUTNÍ) INDEX LOMU: $m = \frac{c}{n}$; $[m] = 1$

c - rychlosť svetla v mezi rohram
 n - v daném prostředí

Př. $m_{VZDUCH} = 1$ voda je opticky hustší než vzduch
 $m_{H_2O} = 1,3$ voda je opticky řidší než silo
 $m_{SIL} = 1,6$

Snelliov zákon lomu:

$$\text{míme: } \frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{n_1}{n_2}$$

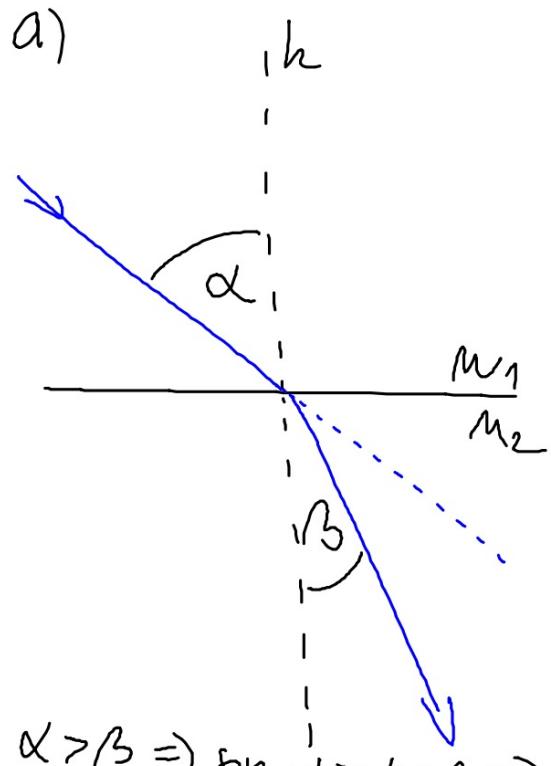
$$m_1 = \frac{c}{n_1} \quad , \quad m_2 = \frac{c}{n_2}$$
$$n_1 = \frac{c}{m_1} \quad , \quad n_2 = \frac{c}{m_2}$$

$$\Rightarrow \left[\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{\frac{c}{m_1}}{\frac{c}{m_2}} = \frac{m_2}{m_1} \right]$$

α -níhel dopadu

β -níhel lomu

a dopadující paprsek,
lomený paprsek a količice
dopadu leží v 1 ROVINĚ

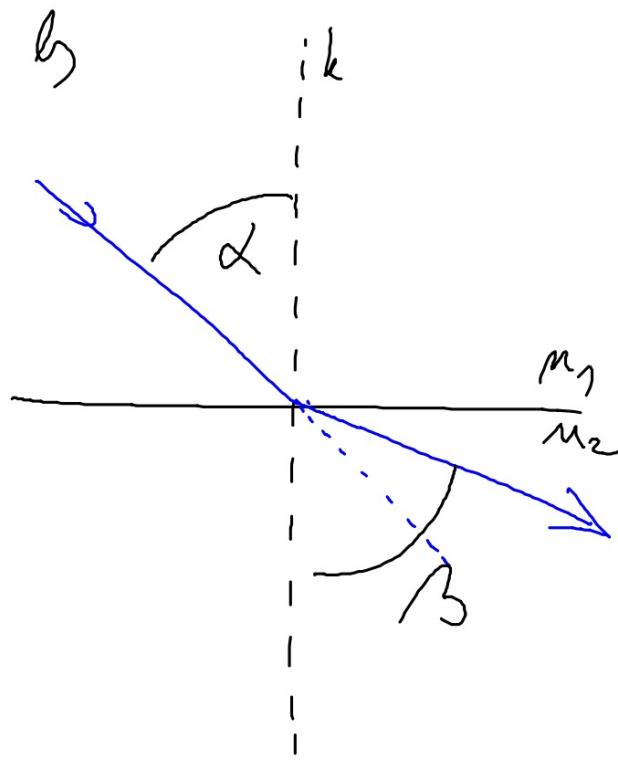

$$\alpha > \beta \Rightarrow \tan \alpha > \tan \beta \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{\tan \alpha}{\tan \beta} > 1 \Rightarrow \frac{m_1}{m_2} > 1 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow m_1 < m_2$$

$$\text{RIDS}' \rightarrow \text{HUSTS}'$$

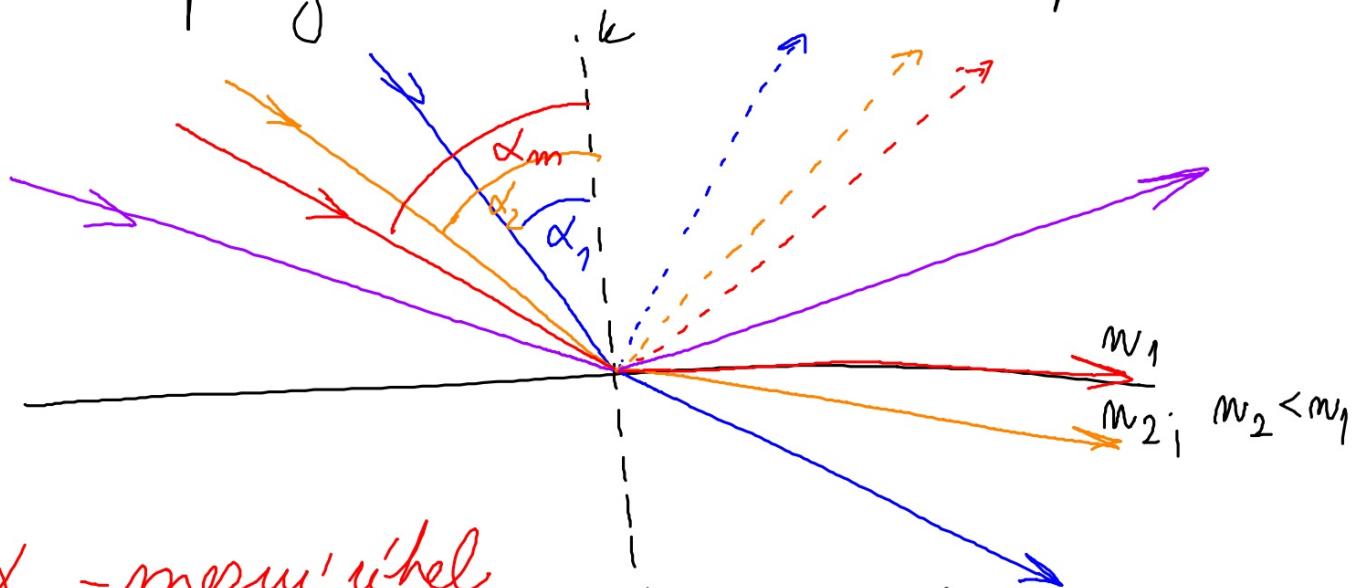

$$\alpha < \beta \Rightarrow \dots \Rightarrow m_1 > m_2$$

HUSTS' $\rightarrow$ RIDS'

Uplín' (totalní) odraz světla

je zvláštní případ LOMU světla při prchodě z optického prostředku do nízkoprostředí

α_m - možný uhel
 $\alpha > \alpha_m$ - nazývají UPLIN' ODRÁZ SVEŘLA

Náhled pro měsíční užel

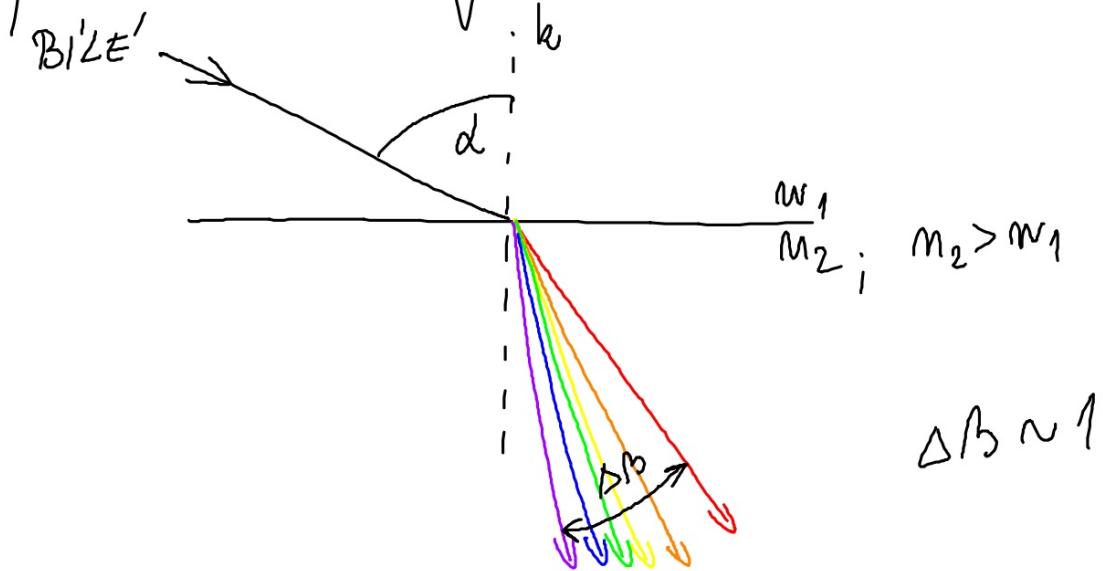
$$\frac{\sin \alpha_m}{\underbrace{\sin 90^\circ}_1} = \frac{n_2}{n_1}$$
$$\boxed{\sin \alpha_m = \frac{n_2}{n_1}}$$

Dispersive světla

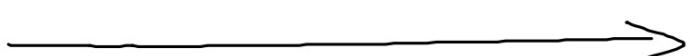
(rozhled)

jeo nastaviva pro POLYFREKUENCI světla a
rozhledem se na rychlosti světla

příčina: $n = f(\lambda)$

R O Y G B M

$f \uparrow$

$\lambda \downarrow$

$m \uparrow$

$f \uparrow \Rightarrow m \uparrow \dots$ VORNÄHM
DISPERZE

při konstrukci (při použití mrahavém 2. postřelu)
JE STAŽA! FRCE SVEŽA

$$\lambda = \frac{v}{f}$$

$$\lambda_0 = \frac{c}{f_0}$$

$$n = \frac{c}{v}$$

$$\frac{\lambda}{\lambda_0} = \frac{\frac{v}{f}}{\frac{c}{f_0}}$$

$$f = \text{const} \quad \frac{v}{c} = \frac{1}{n}$$

$$\lambda = \frac{\lambda_0}{n} \quad \text{vnova' delha smela}$$

o prostejci's indexem formu m je n-ta' t
men'si, nez vnova' delha velkoz smela ne
zalumnu

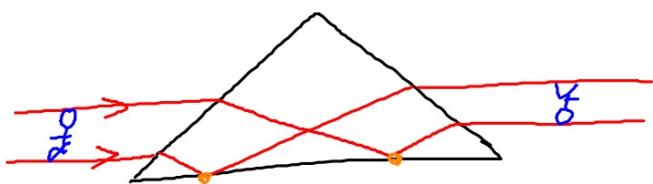
dulosite': mo' interferenci' na tenke vrstce

Optické jazy v praxi

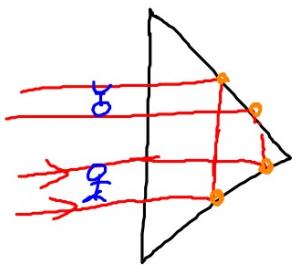
1. Odrazné hrany

hrany, křídlo, ...

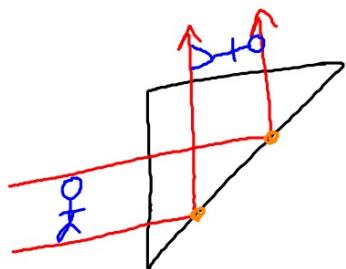
a)

b)

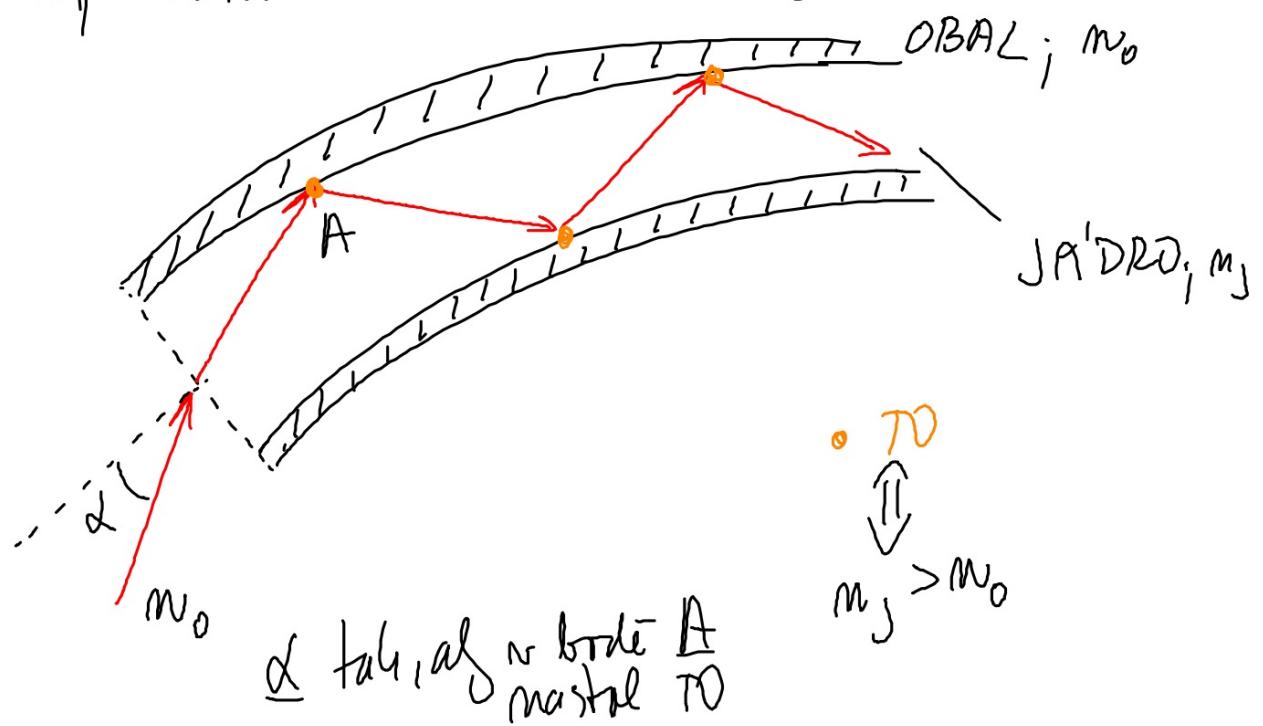
c)

• TO

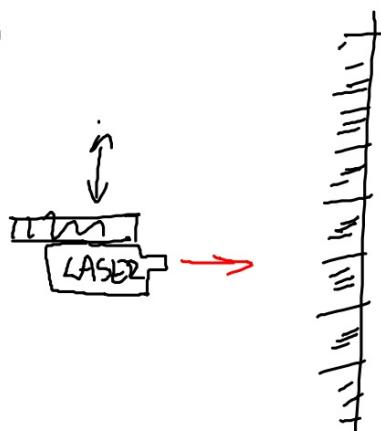
2) Ophicha' vla' lma

menos signális, záťova, laparoskopie, ...
princip: totální odraz světla

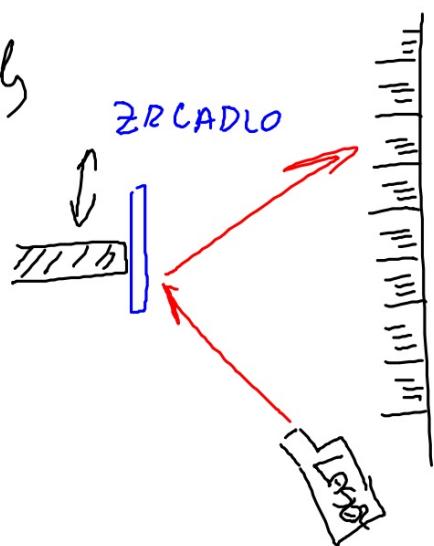

3) Princíp měření

a)

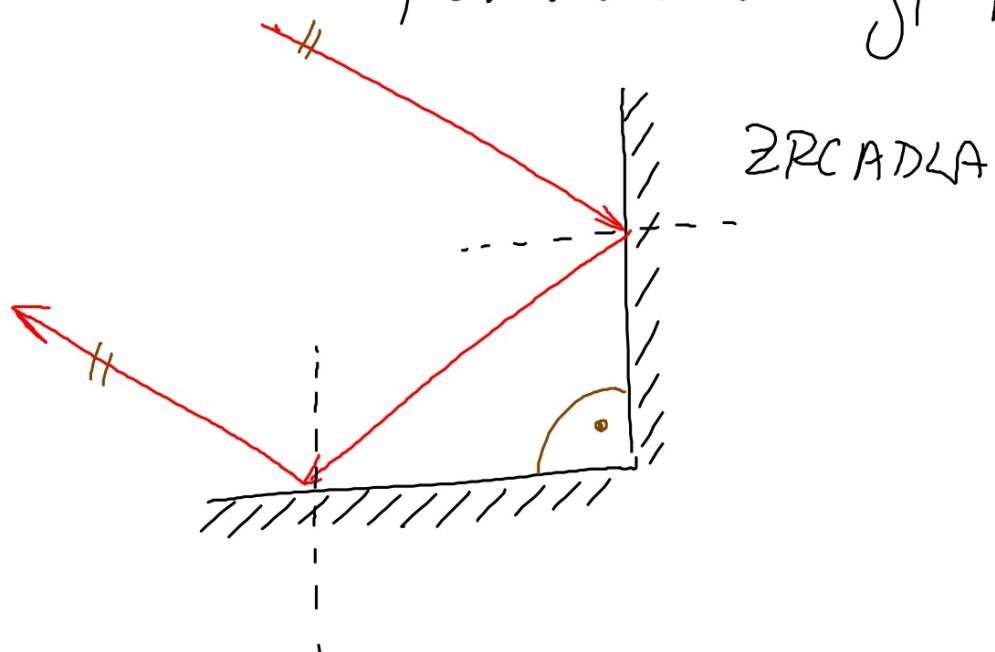
b)

b) zrcadlový; $\Delta y_{ZRCADLO} \Rightarrow \Delta d_{PAPRSKU} = 2 \Delta y$

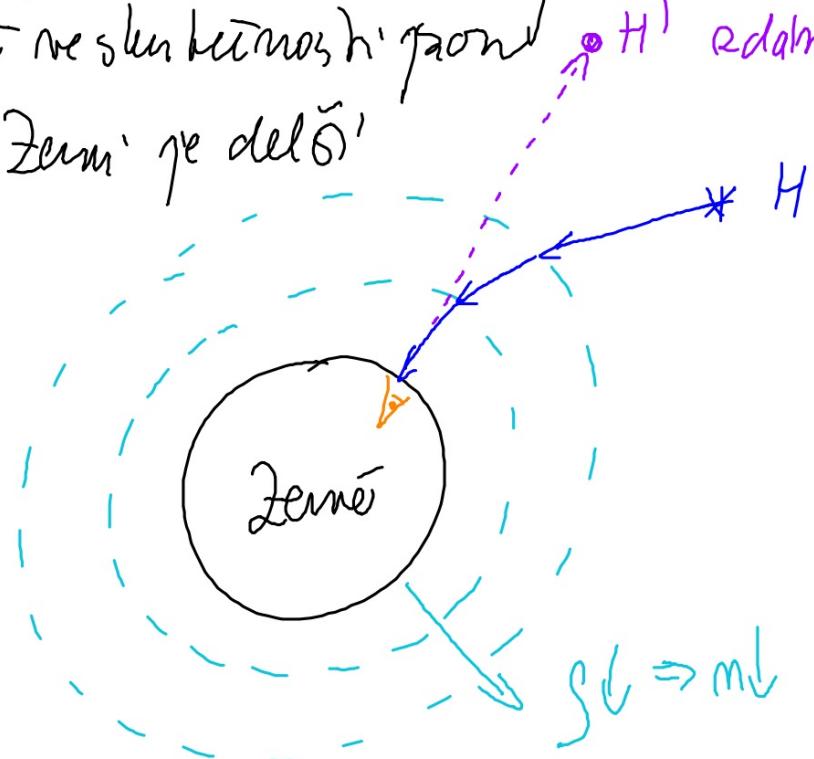
4) Kontury odrzec

astronomie, odrzane liny, reflexion, pasy

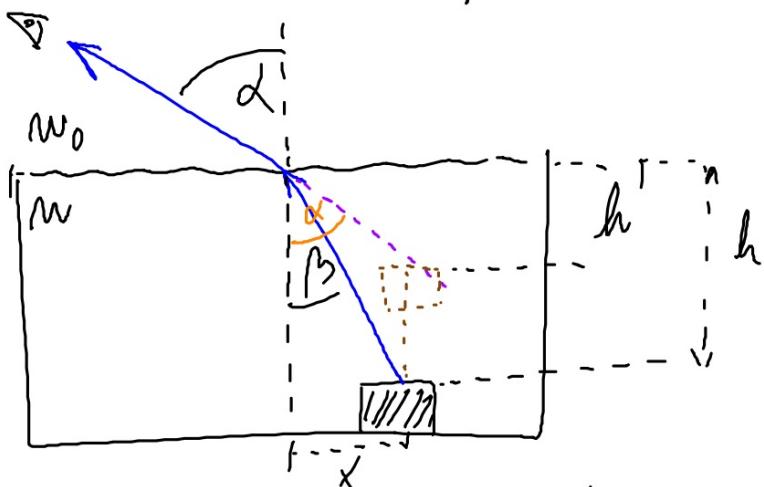
5) Astronomická refrakce

krády jsem na obloze viděl nad horizontem, než mě slunce mohl jít
den na Zemi je delší

6) Zdánlivá hloubka

obrázek nazveme mo loko!

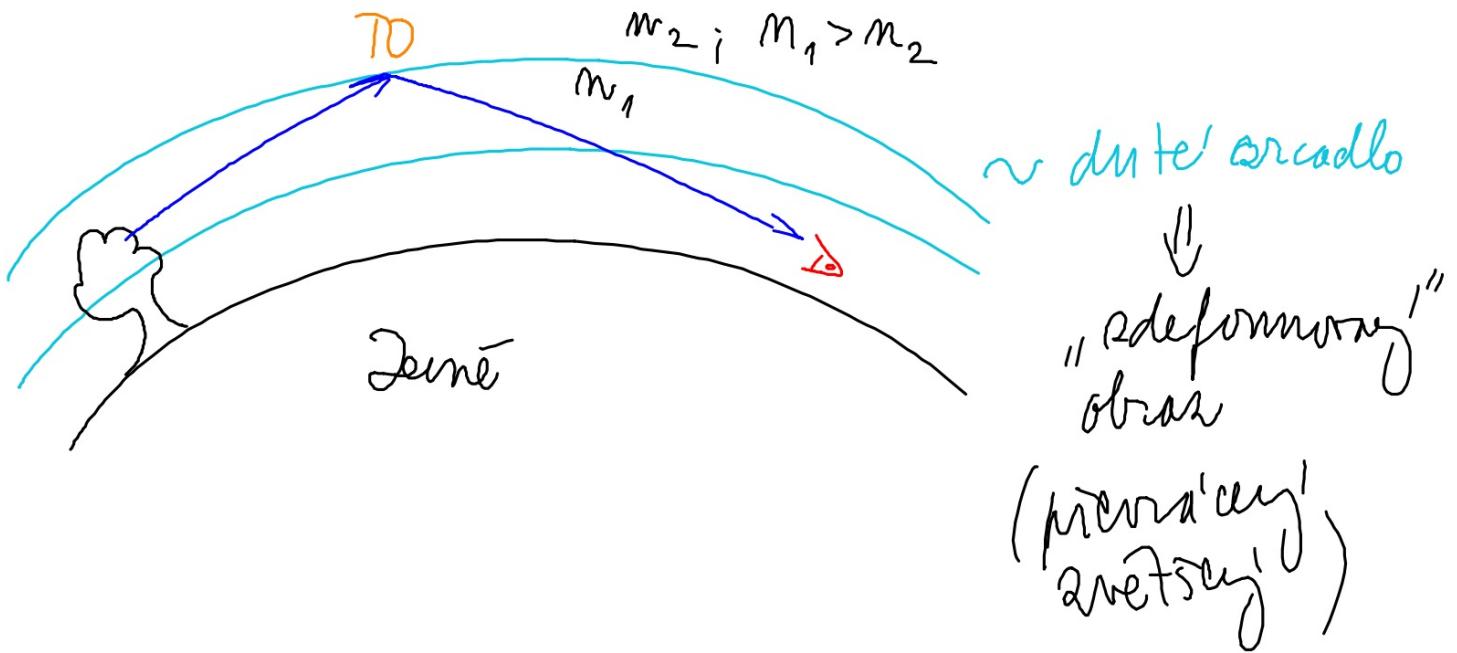
$$h' = f(h, m, n_{\text{obj}})$$

$$\begin{aligned} \operatorname{tg} \beta &= \frac{x}{h} \\ \operatorname{tg} \alpha &= \frac{x}{h'} \Rightarrow \frac{\operatorname{tg} \beta}{\operatorname{tg} \alpha} = \frac{\frac{x}{h}}{\frac{x}{h'}} = \frac{h'}{h} \\ h' &= h \frac{\operatorname{tg} \beta}{\operatorname{tg} \alpha} = h \frac{\sin \beta}{\cos \beta} \cdot \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha} \end{aligned}$$

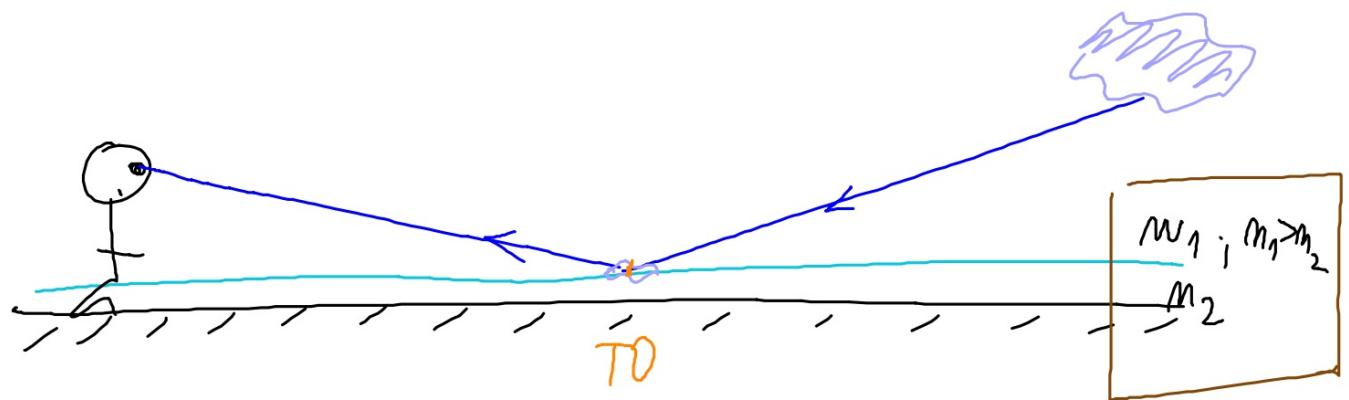
$$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{m}{m_0}$$

$$\begin{aligned}
 \Rightarrow h &= h \frac{m_0}{m} \frac{\cos \alpha}{\cos \beta} = h \frac{m_0}{m} \frac{\cos \alpha}{\sqrt{1 - \sin^2 \beta}} = \\
 &= h \frac{m_0}{m} \frac{\cos \alpha}{\sqrt{1 - \frac{m_0^2}{m^2} \sin^2 \alpha}} = \\
 &= h \frac{m_0}{m} \frac{\cos \alpha}{\sqrt{\frac{1}{m^2} (m^2 - m_0^2 \sin^2 \alpha)}} = \underline{h \frac{m_0 \cos \alpha}{\sqrt{m^2 - m_0^2 \sin^2 \alpha}}}
 \end{aligned}$$

7) Fata Morgana

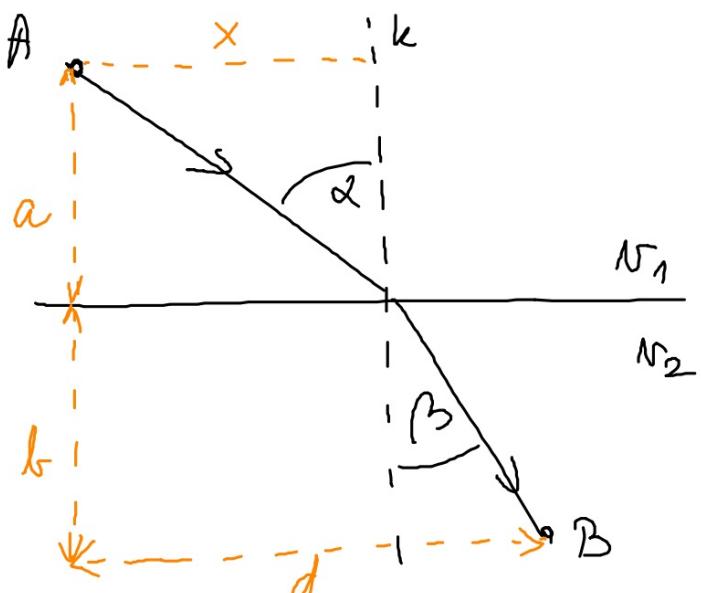

v Čehách: dolní eradlem („efekt Mohre' řilnice“)

SPECIA'LIM'
PODNI'NKY

8) Fermat's princip meijmerkt de cas

$L(x) = ?$
t-minimalisatie'

$$\begin{aligned} t &= t_1 + t_2 = \\ &= \frac{\sqrt{x^2 + a^2}}{N_1} + \\ &+ \frac{\sqrt{b^2 + (d-x)^2}}{N_2} \end{aligned}$$

$$\frac{dt}{dx} = \frac{1}{v_1} \cdot \frac{1}{2} \frac{2x}{\sqrt{x^2 + a^2}} + \frac{1}{v_2} \cdot \frac{1}{2} \frac{2(d-x) \cdot (-1)}{\sqrt{b^2 + (d-x)^2}} =$$

$$= \frac{1}{v_1} \sin \alpha - \frac{1}{v_2} \sin \beta$$

$$\frac{dt}{dx} = 0$$

$$\frac{\sin \alpha}{v_1} = \frac{\sin \beta}{v_2}$$

$$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{v_1}{v_2}$$

$$\left. \frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{v_2}{v_1} \right\}$$

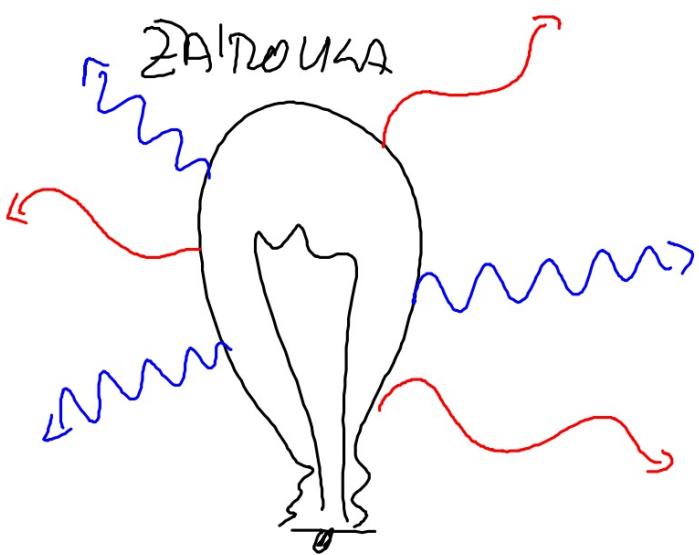
VLNOVÁ OPTIKA

Interference vln

Young, Fresnel, ...

podmínky vzniku:

- 2 a více vln
- fázy vln - realizace jakež druhý vlny
- stejné λ střídajících vln (synchronizace)
- KOMERENTNÍ VLNĚM'

NEKOHERENTNÍ
ZDROJ

LASER

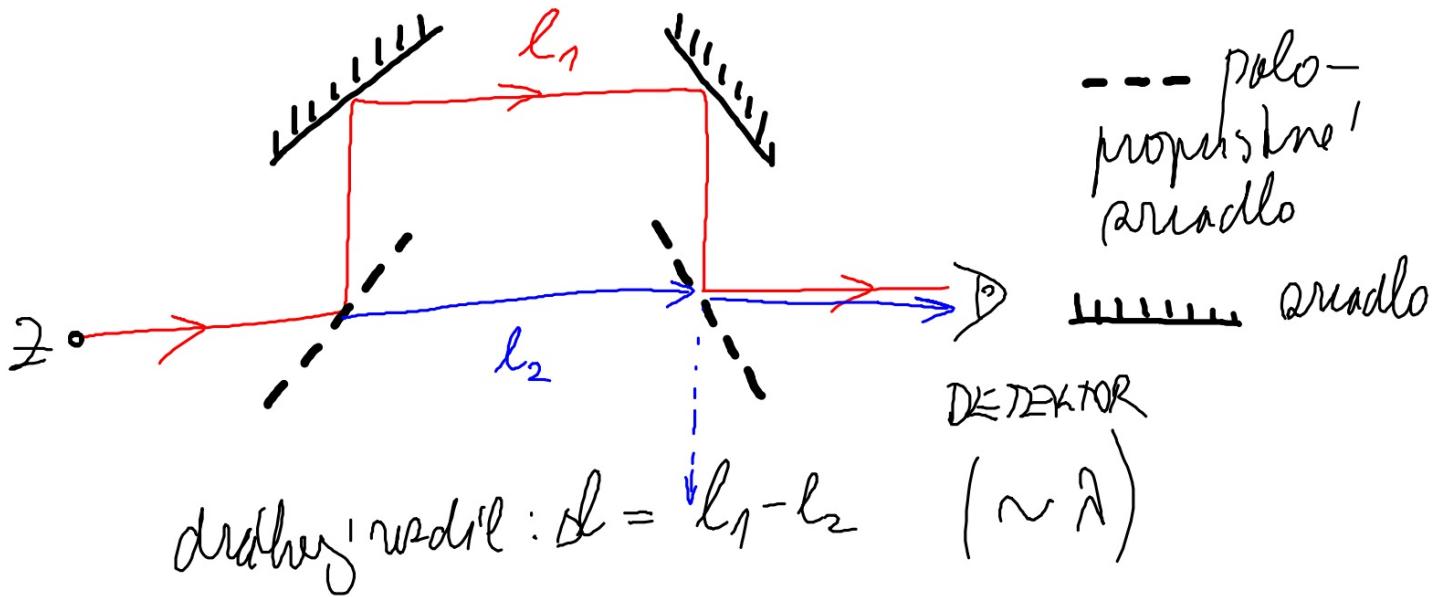
KOHERENTNÍ
ZLNEŽENÍ

FАЗOVÝ ROZDÍLKU
SE SČASEM NEZMĚNÍ!

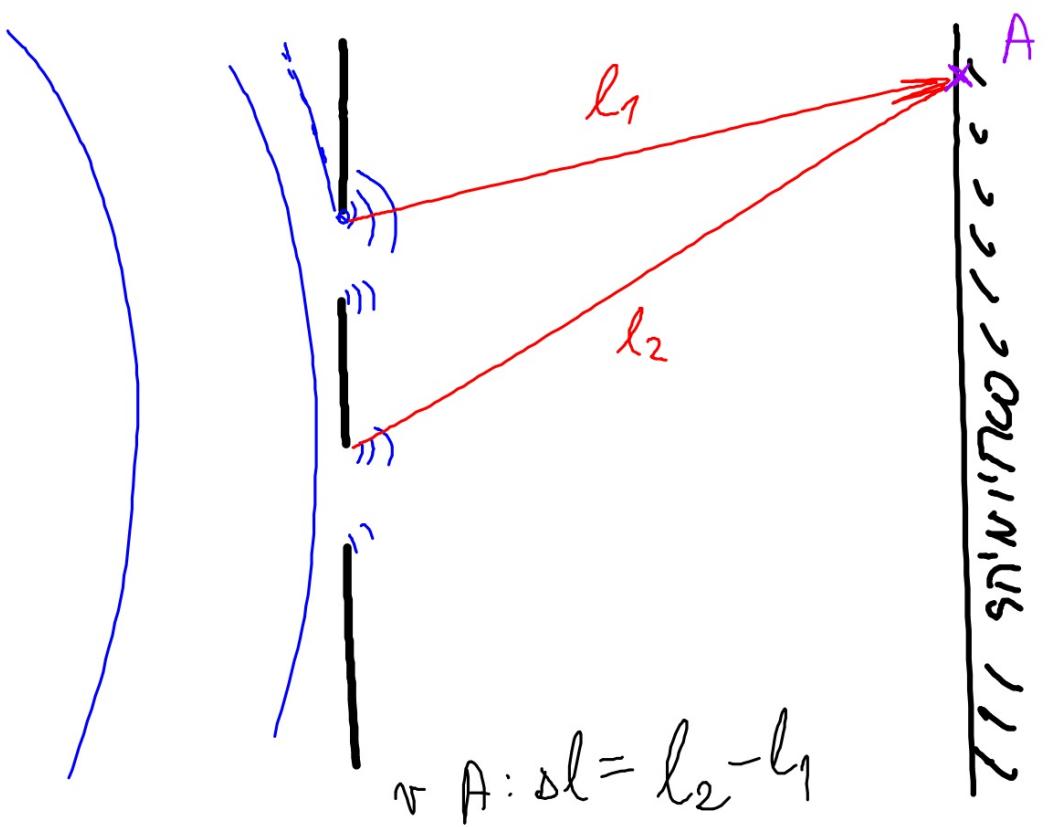
Vybrané drahového modelů

• pomoci' zrcadel

praxe: Michelsonův interferometr (~ 1880)
objev gravitačních vln (~ 2015)

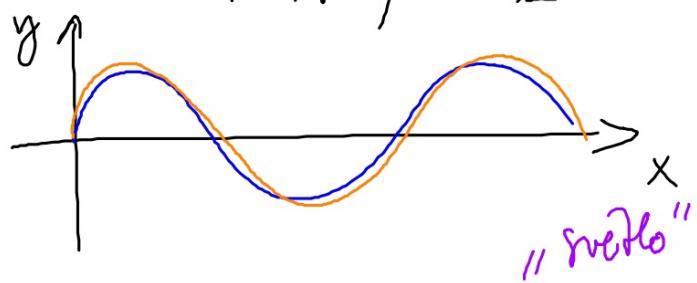

• pomocí skřívín

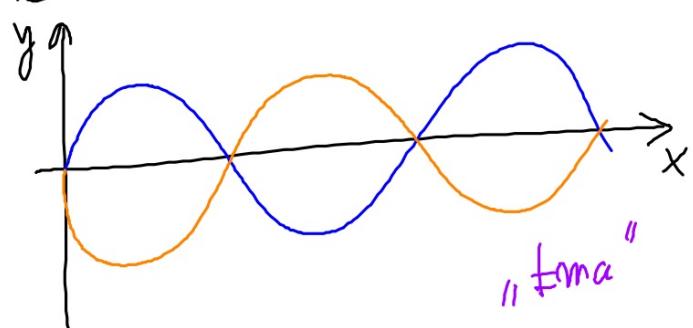
Müh Interference:

- $\Delta l = k \lambda ; k \in \mathbb{Z}$

interferenz'
maximum
(konstruktiv'
interference)

- $\Delta l = (2k+1) \frac{\lambda}{2} ; k \in \mathbb{Z}$

interferenz'
minimum
(destruktiv'
interference)

Interference ma tenku vrstvou

↳ mydlava' blána, vrstva oleje na skle, antireflex na sklech bylinky atd. objektivu, ...

při odrazu lze mít dvoje vlny:

- GEOMETRICKÁ DRAHA SLEPÁ - dráha kterou světlo v prostředí musí ("mísená monitron")
- OPTICKÁ DRAHA - geometrická dráha připomíná na valenky; $l_{opt} = n \cdot l_{geom}$ ($\Leftarrow \lambda = \frac{\Delta\phi}{n}$)

odrazem' prav:

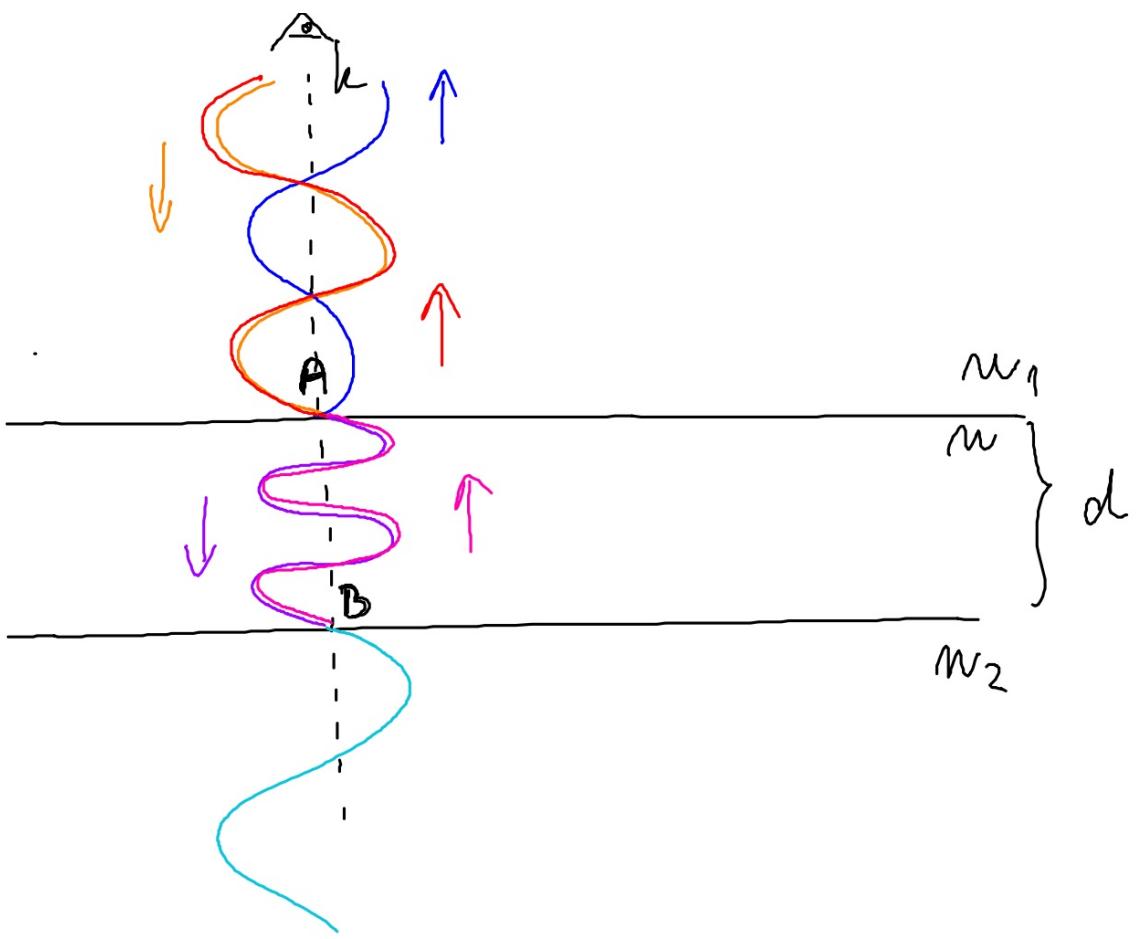
- vznik interferencního minimum
    ↳ odrazeného světla
- na pravém reflektoru je index menší

$$n_1 < n \wedge$$

$$\wedge n_2 < n$$

$$\begin{array}{c} n_1 \\ \hline n \\ \hline n_2 \end{array}$$

- KOLMAG DOPAD VLASY

dopadající vlna se v bodě A:

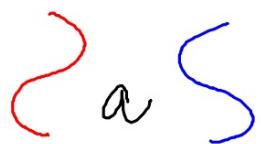
- částečné odrazí se OPACNOU FA¹²¹ ($\sim A \dots$ peny konec $\Leftarrow n > n_1$)
- částečné proházi do tenkého prostředku n_2 se zhr. délkou

v bodě B se vlna:

- částečné odrazí se SÍDNOU FA¹²¹ ($\sim B \dots$ peny konec $\Leftarrow n > n_2$)
- částečné proházi

vlna, která se odrazila až do bodu A dale proházi do 1. prostředku

v odráženém světle sledujeme interferenci

$$\text{druhou) vzdálik: } 2dm + \frac{\lambda}{2} = \Delta l$$

PRAVÍTÉ
OPTICKÁ
DRAŽBA

ODRÁZ S OPRAZDENOU FAZOU

$$\text{minimum v opřazené světélce: } 2md + \frac{\lambda}{2} = (2l+1)\frac{\lambda}{2}$$

MAXIMUM — II —

$$2md + \frac{\lambda}{2} = k\lambda$$

MINIMUM v prořezé světélce

$$2md = (2l+1)\frac{\lambda}{2}$$

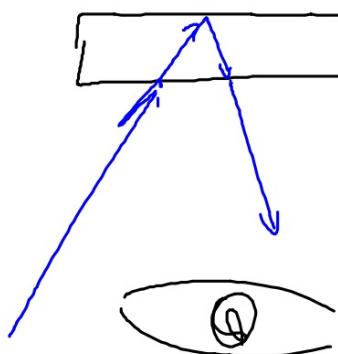
MAXIMUM — II —

$$2md = k\lambda$$

Interference v max

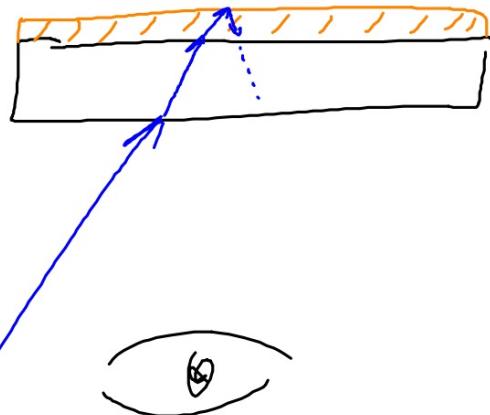
1) Antireflexní vrstva

BEZ

NEZALEŽÍ!

S ANTIREFLEXNÍ
VÝSTROJ

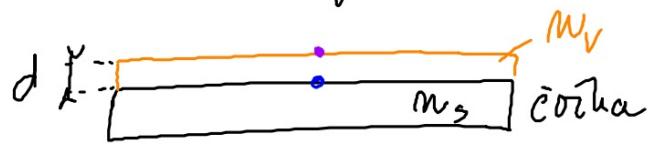

díky místné polarizaci odraz

mistra samezí odrazu m pouze pro 1

$$\frac{\text{vlnový deštník}}{\text{oko} (\sim 550 \text{ mm})} \sim \text{nejcitlivější mo}$$

m_0

Pří.

mistra MgF_2 : $m_r = 1,38$

$m_s = 1,50$

$\lambda = 550 \text{ nm}$

$d_{\min} = ?$

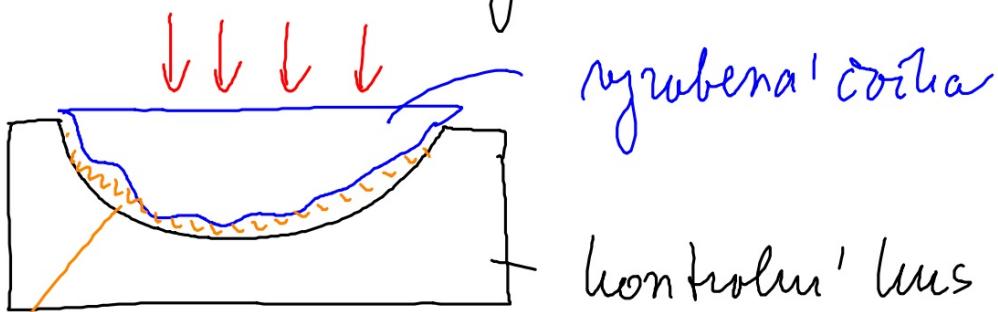
$$2m_r d + \frac{\lambda}{2} + \frac{\lambda}{2} = (2k+1) \frac{\lambda}{2}$$

$$2m_r d = k\lambda - \frac{\lambda}{2}$$

$$d = \frac{\lambda}{4} \frac{(2k-1)}{m_r}$$

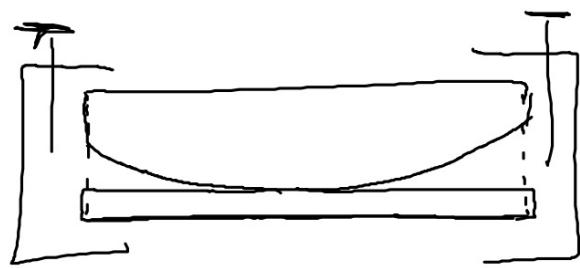
$$d_{\min} = \frac{550 \cdot 1}{4 \cdot 1,38} \text{ nm} = \underline{\underline{100 \text{ nm}}}$$

2) Kontrola kvality ořech

lenka' mřížka; zde nastane interferenční
interferenční obrazec $\Rightarrow$ informace o kvalitě ořech

3, Newtonova slá

4) Hologramy

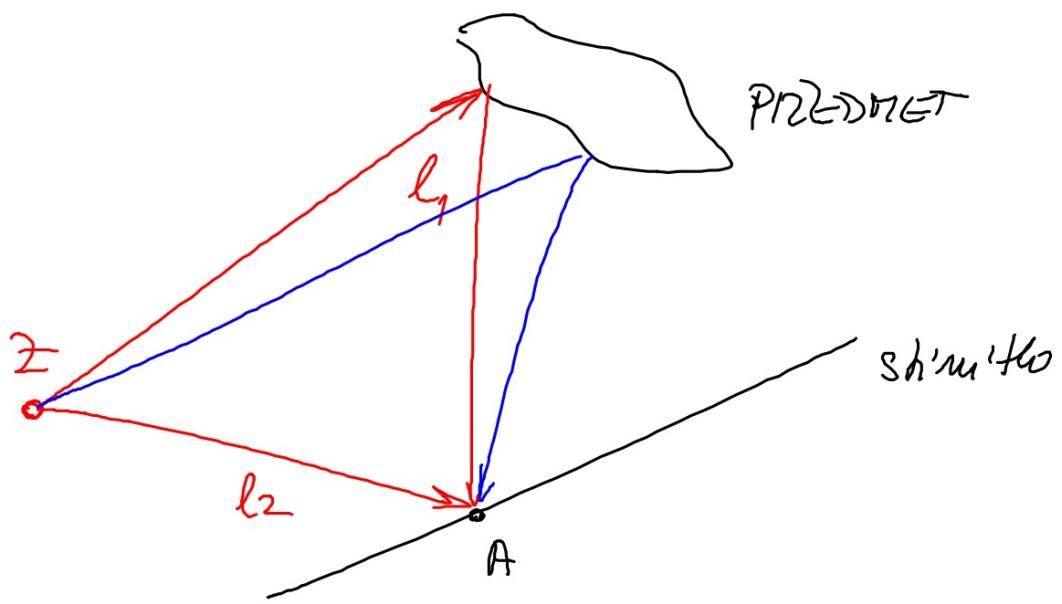
ochranne' pny, zálba

fotografie: zach h: intenzita světla

hologram: zach h: intenzita světla

zařízení i fázový počin vln $\Rightarrow$

$\Rightarrow$ prostorové uspořádání

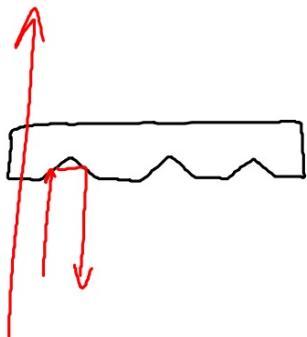
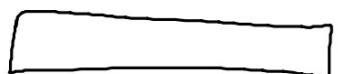
$$A : \Delta l = l_1 - l_2 ; \text{ mi dane' } \Delta \Rightarrow \text{ma x nero min'}$$

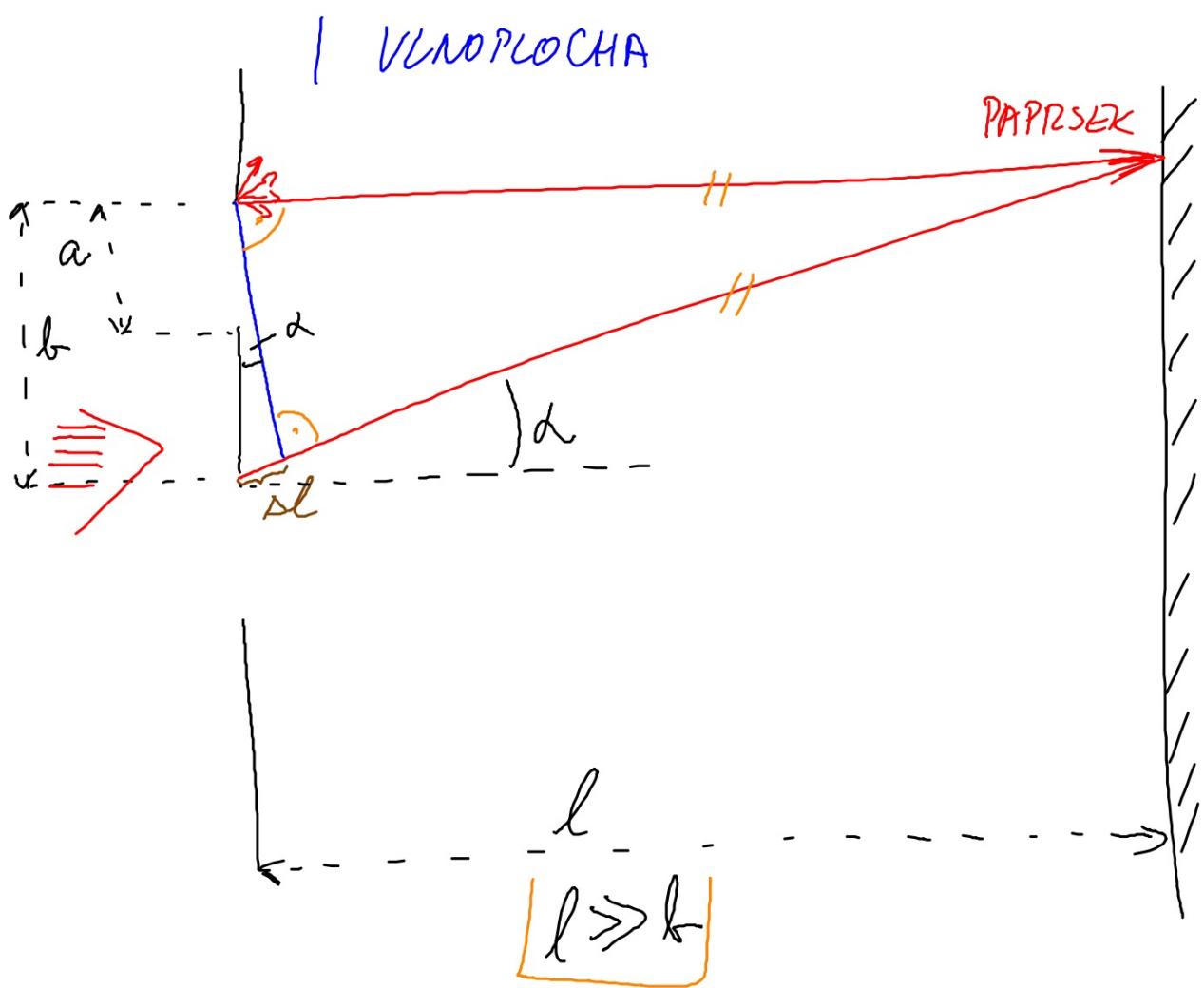
Olyb sretla

mast'a'ra' ma p̄e'ha'z̄ce, h̄era' ma'nam̄ez
s̄ronakely' s̄ vlnovon de'lhon p̄na'z̄leho
sretla

- ofb ma branē
  - vles
  - drahéh
  - ...

- obj na števki ne
- obj na mrljice
— negativistično

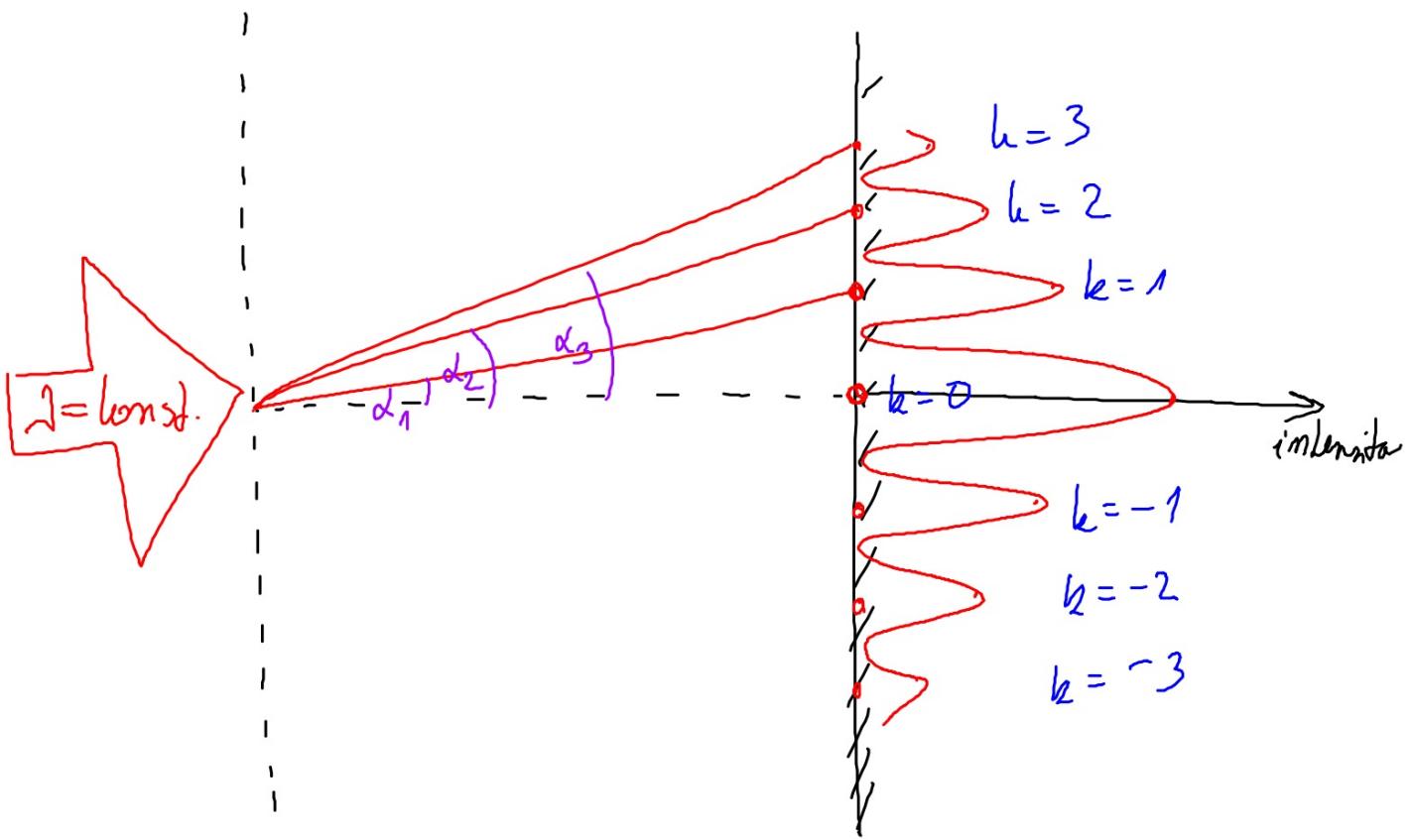
$$\sin \alpha = \frac{\Delta l}{b}$$

$\Delta l = b \sin \alpha$ --- druhý roditel' zobrazených „růw“

interferenční maximum:

$$b \sin \alpha_k = k \lambda$$

pocet myší na pruhu dle: $N = \frac{1}{b}$

komentář:

- pro $\lambda = \text{konst}$
 $N \uparrow \Rightarrow \alpha \uparrow \rightarrow \text{sínsí obrazec}$
- pro $N = \text{konst}$
 $\lambda \uparrow (M \rightarrow R) \Rightarrow \alpha \uparrow \rightarrow \text{sínsí obrazec}$
- max: $\text{mížodnejsí než disperze - m'ce}$
maxim